

EGYHATMÁSODIK RÉSZLETES REGÉNYTÁR.

14. 964/11/7a

Buddha világából

Trta

Hevesi József

Országos Széchényi Könyvtár

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN

A
LEVEGŐ
HAJÓTÖRÖTTEI

IRTA: CAPITAINE DANRIT

Az első regény, amely magyar nyelven a modern Ikarusokról megjelenik. Hőse maga az ember, aki a föld porát el akarja hagyni, hogy évezredes vágya végre teljesüljön és a föld felett végtelen magasságokban repülhessen azzal a géppel, amelyet maga konstruált. Ma, amikor napról-napra az aviatika újabb és újabb diadaláról hoz hirt a táviró, különös aktuális a regény érdekes profilu főszereplőjének, Durtal hadnagynak, a francia hadsereg erős akaratu genialis tisztjének vállalkozása, aki izgatóan érdekes kalandjai után végre az északi sark rejtelmes pompájában gyönyörködhet. Valóságos Sziszifoszi vállalkozásnak tetszik ez az erőpróba — az ember és a gép erejének hősi próbatétele — amelyben végül mégis csak diadalmaskodik az emberi erő, amely a szárnyak nélkül született embert, ezt a tollatlan madarat, a levegő urává emeli. A levegő Napoleonja lesz Durtal hadnagy, aki éppen úgy, hadnagyi sorból küzdi fel magát a világhír trónusára, mint az a korszikai kis tüzértiszt. És abban az emberföltötti harcban, amelyet a levegő hőse a ter-

mészet titokzatos erőivel szemben viv, a szerelem is kivirágzik. Meghatóan szép és finom, bensőséges szerelmi történet

EGYETEMES
REGÉNYTÁR

kapcsolódik az elemekkel folytatott heroikus viaskodásba és ez a tiszta, nemes szerelem, mint az északi fény rejtelmes tűzcsodája, ragyogja be a sarkvidék szüzi havas világába behatoló emberpár történetét.

A gyönyörű, izgalmas regény, az Egyetememes Regénytár piros vászonfödeles gyűjteményében jelent meg. Ára három kötetben, vászonkötésben 3 korona 60 fillér.

EGYETEMES REGÉNYTÁR

Főérdeme az Egyetememes Regénytárnak, e má már 500 kötetet meghaladó gyűjteménynek, hogy gondosan összeválogatva regényeit, a hazai és világirodalom legérdekesebb és legélvezetesebb műveit közli. Igazán a jóízlést szolgálja ez a gazdag gyűjtemény, mely tekintettel van egyúttal arra is, hogy olcsón juttassa a hazai és külföldi regényirodalom javát a közönség kezébe. Egy-egy kötet ára piros vászonkötésben 1 K 20 fill.

H-
66

SZ

MOST JELENT MEG!

♦ SINGER ÉS
♦ WOLFNER ♦
♦ KIADÁSA ♦
♦ BUDAPEST

A FEHÉR EMBER UTJA

COLUMBUSTÓL-PEARYIG
IRTA Dr. GÁSPÁR FERENC
SZÁZNÁL TÖBB KÉPPSEL.

A föld titkaiért folytatott hősiesség regénye ez a könyv. GÁSPÁR FERENC Dr. aki *Negyvenezer mérföld vitorlával és gőzzel, A Föld körül és a Hét év a tengeren* című műveivel valóban páratlan népszerűségre tett szert, új könyvében azt az izgatón érdekes harcot írja meg, amelyet a fehér ember folytatott, amikor a föld rejtelseit fűrkészte, új tengeret, új szigeteket és új világrészeket kutatott eladdig még járatlan utakon, amelyeket később — amint ezt Gáspár Ferenc mondja — a fehér ember piros vére áztatott, vagy fehérre aszott csontjai szegélyeztek. Az emberi erő és kitartás hősközlteménye a könyvnek minden egyes fejezete. — Fölfedező és kutatók életét, gyötrelmes küzdelmét, önfeláldozó, lelkes viaskodását és végre diadalát a természetel szemben, amely féltékenyen őrizte a földanya titkait: ezt írta meg Gáspár Ferenc vonzó és lebilincselő stílussal. Könyve érdekes és izgalmas regény, amelynek két hőse van: a föld és az ember. — Ára diszkötésben 20 korona.

MB 26.945

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HEVESI JÓZSEF

VÁLOGATOTT MŰVEI

JUBILEUMI KIADÁS

OSZK

* * *
* * *
* * *

BUDDHA VILÁGÁBÓL

BUDAPEST, 1911.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA, VI., ANDRÁSSY-UT 10

BUDDHA VILÁGÁBÓL

NOVELLÁK

IRTA

HEVESI JÓZSEF

Országos Széchényi Könyvtár

611

BUDAPEST, 1911.

SINGER ES WOLFNER KÖNYVNYOMDÁNY, ANDRÁSSY-UT 10

1972

14. 964 / 11 / 7a

Országos Széchényi Könyvtár

2006

Buddha gyertyája.

I.

Subuddhi egy derék állattenyésztőnek volt a fia, aki Majsszurban lakott és az apja amrit mahaljaira, pupos szarvasmarháira vigyázott. Nagyon jeles és jóra való ficzkó volt ez a Subuddhi, a jelleme teljesen megfelelt a nevének, ami annyit jelent, mint: becsületes. Amellett daliás, szemre való legény is volt, akin bizony még a legelőkelőbb brahman kasztból származó leányok is szívesen felejtették a tekintetüket. Csak azt az ostobaságot ne követte volna el, hogy beállott az új vallás hívei közé. Egy Darja-Dász nevezetű szabó ugyanis felcsapott hindu vallásreformátornak, kimondta, hogy nem kell templom, nem kell bálvány, nem kell rendes imádság. A Védákban, Paránákban, Koránban csupa ostoba fecsegést halmoztak össze. Rájok sem kell hederíteni! Nem kell hinni másban, mint a Sztatja Szuhritban, a jól készített igazságban, ahogy ők az egyedül való Istent nevezik.

Valamelyik vándor prófétája a czérnahős Darja-Dásznak térítette el Subuddhit az ősi hindu vallástól, a mi igen sok gyötrődést és szenvedést háritott a derék ifju állattenyésztőre.

Mert tudni kell, hogy Subuddhi fülig szerelmes volt egy gazdag ahirnek, egy gudseráti állattenyésztőnek a gyönyörű szép leányába.

Sita — így hívták a leányt, aki karcsu volt, mint egy bambuszvessző és bűbájosan szép, mint egy nyiló lótuszvirág — tagadhatatlanul kedvét lelte a nyalka Subuddhi hódolatában, némi vonzódást is érzett iránta, de azért az Ibi-Ganim hegynék felhőkkel kaczerkódó csucsai nem állottak magasabban a hindu fensik felett, mint a gazdag ahirnek Sita leánya a szegény Subuddhi felett.

Sita atyjának, Salmalinak állatait falkaszámra hajtották a raval-pindii vásárra: tevéket, dromedárokat, bivalyokat. Egész vagyonnal tért haza Salmali ezekről a vásárokról. Holott Subuddhi bizony nem sokra ment az ő pupos szarvasmarháival.

De nem csupán a nagy vagyonbéli különbözet vont közéjük áthárithatatlannak látszó akadályokat, hanem a szabó-prófétának tanai is.

Az öreg Salmali, aki hitbuzgóan ragaszkodott az ősi valláshoz, dühbe gurult, ha csak említették is előtte a Darja-Dász nevét és jaj lett volna annak, aki Darja-Dász hívének vallva magát, mint kérő jelentkezett volna nála.

Sita pedig, még ha erős szenvedelemmel is szerette volna Subuddhit, sokkal félénkebb volt, mint semhogy gőgös atyjával szembe szállni merészkedett volna.

II.

Szegény Subuddhi tehát nem tehetett egyebet, mint azt, amit már évezredek óta minden szerelmes cselekszik vala, aki szerelmének leányrózsáját a szívére nem tűzheti: bu-nak eresztette magát.

Nagyokat sóhajtozva legeltette pupos szarvasmarháit és a mangoligetben sétálva, Sitára gondolt, a tündérleányra, aki olyan magasan áll felette. Mindig maga előtt látta úgy, amint utoljára találkozott vele a házuk előtt. Gazdagon diszitett kabaya fogta körül a keblét és a csipkéken keresztül látni lehetett világos-barna bőrét. Széles czipőit selyem sarong takarta. Fekete haja vastag kondéba volt fogva. Feket szemei fölötté

nagy, sűrű szemöldökök rajzolódtak. Fekete szivárványok.

Sóhajtozott, sóhajtozott szegény Subuddhi és nagy bubánatában Darja-Dásznak tizen-nyolcz könyvébe mélyedt. De a sűrű sorok közül egyre csak két fekete szem nevetett feléje, melyek megzavarták azt a sok áhítatos bölcseséget, mely ezekbe a vallásos könyvekbe le van rakva és így a fiatal legény ezekben sem talált megnyugvást, hanem szenvedett tovább és egyre fogyott és soványodott ő is, meg pupos szarvasmarhái is.

Egy esti alkonyatkor — oly szomoruan bucsuzott el a nap, mintha fájna neki itt-hagyni ezt a szép világot. Subuddhi éppen egy rotanpálma alatt ült, melyre buja gazdagsággal kuszott föl az aristolochia. Az alkony melankóliája ráborult a lelkére. Boldogtalan-ságának szomoru melankóliája.

Egyszerre csak megérintette valaki a vállát.

Fölkapta a fejét és egy fakirt pillantott meg, aki ott állott előtte. Tünetényszerű volt a megjelenése. Mert közeledését lépések zaja nem jelezte.

A fakir így szólott:

— Subuddhi, ismerem bánatod okát. Tudom, hogy a szived egy leány után eped. Buddha küldött engem hozzád, hogy megvigasztaljalak, hogy bajodon segítsek.

— Buddha ? — kérdezé csodálkozva az ifju.

— Igen, a Nagy, a Tökéletes, a már célhoz jutott. Ő belelát a szivedbe és ámbár te más utra tértél, ő tudja, hogy a te lelked tiszta és hogy a te szerelmed szent érzések gyökerein táplálkozik. Elküldött hozzád, hogy a boldogság világosságát árasszam lelked bánatos éjszakájába.

— Hallgatlak, jó fakir.

— Ime, nézd!

Egy kis viaszgyertyácskát nyujtott Subuddhi felé.

— Lásd, ez Buddha varázsgyertyája. Mikor a Mester, a teljesen fölébredt, a világ ismerője már befejezte művét és a Nirvána gyönyörüségébe készült átlépni, halottas ágyát a Kuszinagara ligetében áhitatos hivei állták körül és mindegyik egy kis viaszgyertyát tartott a kezében. A tovaköltöző nagy szellemnek lelke, mikor a földi porhüvelyből elröppent, mint égő láng szállott minden egyes kis viaszgyertyára, melyek meggyuladtak a brahminok kezében. És e kis gyertyácskák lángja sokáig égett és lobogott, anélkül, hogy a viaszok fogyott volna.

Mikor aztán a nagy Buddha felszállott az égbe, a brahminok kegyelettel őrizték meg a kis gyertyácskákat, melyeknek lángját elol-

tották. De ezeknek a kis viaszgyertyáknak varázslatos erejük van. Aki meggyújt egyet, annak megjelenik Buddha szelleme és teljesíti szívének tiszta vágyát. Értsd meg jól: szívének *tiszta* vágyát.

És ime Buddha, aki belelátott a te szívedbe és megpillantotta benne harmattiszta szerelmedet egy leány iránt: velem küld neked egy ilyen varázslángot. Menj és gyujtsd meg, meglásd, szíved vágya teljesedni fog és mihelyt a láng e kis gyertyácskán föllobban, az a leányka maga hozza el majd neked a szívét.

Mikor a fakir e szavakat elmondta, hirtelen eltűnt a levegőben úgy, ahogy jött.

Subuddhi káprázatnak tekintette volna az egész dolgot, színes álomlátásnak. De a kezében ott volt a valóság: Buddha viaszgyertyája!

III.

Természetes, hogy mihelyt a fakir eltűnt, Subuddhinak legelső dolga volt próbára tenni Buddha gyertyájának csodaerejét ott mindjárt a rotánpálma alatt. Bezzeg cserben hagyta most már a czérnahős Darja-Dásznak reformált vallását és a szerelem vitorláival tért vissza az ősi valláshoz.

Csakhamar tüzet gyújtott és áhítatos, szent érzéssel gondolva az ő imádott Sitájára, kíváncsi félelemmel gyújtotta meg a kis viaszgyertyát.

Amint pedig ennek a lángja meglobbant: rögtön bekövetkezett a csuda!

A mango-liget szélén, a keskeny ösvényen ringó járással egy nő közeledett, akinek a láttára nagyot dobbant Subuddhinak szerelmes szive.

Mert az a nő nem volt más, mint az ő imádott Sitája.

Igen, Sita volt az a leány, aki eddig olyan félénken huzódozott tőle, aki sohasem felelt neki titkos szerelmi izeneteire és aki ime, most maga jön ide hozzá.

Mert Sita egyenesen a fiatal ember felé tartott. Arczán bájos zavarnak rózsahajnala, édes elfogultságnak félénk habozása.

Subuddhi eleinte azt hitte, hogy ez is csak álomlátás, hogy játékot üz vele valamely kobold.

De ime, Sita már ott is állott előtte és fölhangzott szavának a zengése.

A fiatal ember áradozó érzéssel tárta feléje a karjait és keblére zárta szivének drága leányát.

A csakora-madárnak ujjongó szerelmi csi-csergése nem olyan édes és mámoros, mint

ennek a két fiatal szerelmesnek a beszéde volt. Azaz, hogy a beszélgetésre alig is került a sor. Az ajkaik oly nagyon el voltak foglalva a csókolózással, hogy minden kérdésük és minden feleletük egy-egy czuppanás volt. De azért megértették egymást. Szabályos kérdés és értelmes felelet egymást váltotta föl ezekben a csókokban.

Csókszünet csak akkor állott be, mikor Subuddhi azt a kérdést csókolta a leány ajakára, mi indította őt arra, hogy végre fölkeresse ?

Sita erre imígyen válaszolt:

— Magam sem tudom, micsoda ellenállhatatlan bűvös erő fogott el és szinte kergetett engem ide tehozzád. Hiszen most már megvallhatom neked, hogy én mindig nagy rokonérzéssel voltam hozzád. A legelső naptól kezdve, hogy téged megláttalak és epedő tekinteteddel az én szemem találkozott, megszerettelek. Sokat kellett emiatt az apámtól szenvedni, mert ő hallani sem akart rólad, aki szegény vagy és aki a vallásunkhoz is hűtelen lettél. Sokat szenvedtem miattad, Subuddhi, de nem volt bátorságom szembe szállni az atyámmal. Mert ő nagyon szigorú és kiméletlen.

— Drága, jó Sitám, — beczézgette Subuddhi.

— Ma azonban, magam sem tudom, hogy mi történt velem. Az alkonyat már közeledett. Künn voltam a kertemben és a pondamus bódító illata versenyre kelt a jázmin és a tandzsong izgató lehelletével. És engem egyszerre valami csodálatos, ellenállhatatlan vágy fogott el, hogy téged lássalak, hogy hallhassam szerelmes szavaidnak epedő zengését. És otthagytam a kertet a muskátfákkal és a pisángfákkal, a papayafákkal és a monggafákkal, az ananas-bokrokkal és ide siettem hozzád . . .

— És én nem bocsájtalak el többé mellőlem. Atyád haragjával szembe fogunk szállani, ha kell. Vagy pedig addig beszélünk neki szivünk szerelméről, hogy végre is bele fog nyugodni boldogságunkba.

Subuddhi most egy hirtelen mozdulatot tett.

Észre vette, hogy a kis viaszgyertya még mindig lobog. Lehajolt és eloltotta.

Sita persze rögtön kíváncsi lett a gyertyára.

Az ifju aztán elmondta neki a fakir megjelenését, a Buddha lángjának történetét.

— Eszerint hát — mondá Sita — ha ezt a gyertyát meggyújtod, minden vágyad teljesedik ?

— Szivemnek minden tiszta és nemes vágya. Érted, drága Sitám? És minthogy

most már téged birva, minden vágyam teljesedett, erre a kis gyertyára, mely ugyancsak alaposan megfogyott már, nincs többé semmi szükségem.

— De azért csak tegyük el — szólta Sita — a vágyak bimbókat is szoktak hajtani. Talán még szükségünk lehet rá!

IV.

Subuddhi és Sita addig könyörgött Salmalinak, hogy ez végre is kénytelen-kelletlen, beleegyezett abba, hogy leánya a szegény állattenyésztő fiúé legyen. Subuddhi megígérte neki, hogy Darja-Dászról hallani sem akar többé és hogy az ő vallása ezentúl a kis Sita szerelme lészen.

Boldogan éltek tehát kettesben, mint egy ágon fakadt két virág, mint egy fészekben turbékoló két madár, mint a nagy minden-ségben egymás mellé kijelölt két ragyogó csillag.

Hanem, hogy az idők lefolydogáltak az örökkévalóság medrében, egyszerre valami nyugtalanság fogta el mind a két szerelmesnek a szívét.

Nem szóltak erről egymásnak, titkolták egymás elől. De érezte mindegyik, hogy valami árnyék fészkelődött közéjük.

És ez az árnyék egyre nőtt, egyre sötétebb lett.

Egyik sem adott okot a másiknak arra, hogy boru szálljon a lelkére és mégis . . . mégis . . . mintha a régi láng nem hevitené őket többé.

Gondolkodóba esett mind a kettő és egy szép napon rájöttek a titok nyitjára.

Az ő minden bajuk okozója az, aminek ők a boldogságukat köszönhetik: Buddha viaszgyertyája.

Subuddhi így gondolkozott:

— Ha Sita egyszer engem meg talál unni és megszeret egy más férfit, egyszerűen meggyújtja majd azt a gyertyát és szívének ez újabb vágya bizonyára teljesebb fog. Azért a férfiert aztán elhagy majd engem.

Sita pedig így gondolkozott:

— Ha Subuddhi egyszer engem meg talál unni és megszeret egy más nőt, egyszerűen meggyújtja majd azt a gyertyát és a szívének ez újabb vágya bizonyára teljesebb fog. Azért a nőért aztán elhagy majd engem.

Mindkettő meg volt most már győződve róla, hogy az ő minden bajuk okozója nem más, mint az a kis gyertya, melynek egykor a boldogságukat köszönhatték.

Egy ideig titokban tartották egymás között ezt az ő aggodalmukat.

Egyszer aztán Subuddhi megemberelte magát és így szólott:

— Sita lelkem, szeretném meggyújtani Buddhának azt a kis viaszgyertyáját.

Sita arczára halálos sápadtság ült. Már azt hitte, bekövetkezett, amitől tartott. Subuddhi bizonyára más nő után vágyódik.

— Minek? — kérdezi alig hallható hangon.

— Csak azért, — szólta a férj, — hogy sohase támadhasson szívünknek más vágya, mint egymást szeretni.

— Igazad van — szólta Sita nagyboldogan — égessük el.

És meggyújtották Buddha gyertyáját és tágra meresztett szemekkel nézték, amíg az apránként leolvadva, teljesen el nem hamvadt.

Élő virág.

A mult esztendőben annak az országnak főkonzuljánál töltöttem el a Szilveszter-éjszakát, mely országban igen sokat szoktam barangolni és amelyet annyi szeretettel keresek fel mindig gondolatban is. A házigazda igen előkelő főúr, nevét hazájának legfényesebb nevei közt emlegetik. Neje szintén a legmagasabb arisztokráciához tartozik. Megjelenése fejedelmi, magas és karesu, mint egy liliomszál. Bájos és kedves, hogy szinte elbűvöli az embert. Nagyon szívesen járok el hozzájuk és ők is örömmel beszélgetnek el velem a költészet hazájáról, ahonnan ők idekerültek, a klasszikus földről, melybe családfájuk minden gyökereivel van beplántálva, ismerősökről, közös barátokról, vidékiekről és műremekekről . . . Egyszóval — Itáliáról.

Nagy és előkelő társaság volt együtt Szilveszter éjszakáján a főkonzuléknál és mikor az ebédlőbe benyitottunk, mindnyájunkat elragadott, szinte bámulatba ejtett a rendkívül

fényes, terített hosszú asztal. Egész halmaza a családi kincseknek pompázott a mesés izléssel terített asztalon. A csodás service minden egyes darabja egy-egy műremek. Régi velencei üveg-fantáziák karsu silhouettejei csillogtak a villám szikrázó fényében. Antik evőeszközök régi századok virtuoz ötvösségéről tettek tanuságot. És ezt a sok drága műremeket virágok fogták keretbe. Az abrosz teli volt hintve virágokkal és a karsu üvegházakban szintén magasszáru virágok mosolyogtak. Chrysantemumok, a legélénkebb színekben. Nagy, gyapjas, rikitó színű szirmokkal. Mindegyik egy-egy illatos bomba.

Megcsodáltuk ezeket a virágóriásokat és a háziasszony hálásan mosolygott a kis japán követ felé.

— Kérem, uraim, ez a báró Kókumi érdeme. Tőle kaptam a magvakat és üvegházunkban pompásan tenyészett.

A kis japán báró valami ügyes bókkal vizszonozta a háziasszonynak kitüntető hálálkodását és aztán mindenki elfoglalta az asztalnál a számára kijelölt helyet.

A vacsora fényes volt. A társaság igen kedélyes hangulatban. Többnyire a külföldi államok itteni képviselői voltak, akik így idegenben nagyon összetartanak. Vacsora közben azonban a remek chrysantemumok gyakran

lekötötték a figyelmet. Minduntalan beléjük botlott egyikünknek, másikunknak a csodálkozó szeme. És bele-beleszövögették ezeket a fantasztikus virágokat a beszéd színes kedélyességébe, mint ahogy a gobelinekbe bele szokás szőni a messze keletnek csodás virágait.

Az angol követ kezébe vett egy nagy lilaszínű chrysantemumot, karsu ujjai között megforgatta, azután így szólott:

— Egyetlen egyszer láttam ehhez hasonló szépségű chrysantemumot, azt is csodás körülmények között.

A háziasszony kíváncsian kérdezé:

— Az érdekes lehet. Hol látta excellenciád? *Országos Széchényi Könyvtár*

Az egész társaság figyelme most az angol követ felé fordult.

— Ceylonban láttam, pár év előtt. És pedig azért csodás körülmények között, mert szemem láttára ültették, szemem láttára kelt ki, bontott rügyet, bimbót és fejlődött csodálatos viráglabdává.

Az érdeklődés általános lett és a háziasszony most már izgatottan kérdezte:

— Szeme láttára? És mennyi idő alatt?

— Alig egy negyed óra alatt — válaszolt az angol követ.

Persze elhalmozták kérdésekkel: Hogy?
Miként?

Az angol azután megadta a felvilágosítást:

— Pár évvel ezelőtt egy indiai fakir csodamutatványait bámultam Ceylonban. A sok csoda között, amit bemutatott és amivel mindnyájunkat bámulatba ejtett, a legmegdöbbentőbb az volt, hogy szemünk láttára bedugott egy pár virágmagvat — chrysantemum magvai voltak — egy virágcserep földjébe. Meglocsolta. Mire a fekete homokból előtört egy kis csira, majd mind jobban és jobban fejlődni kezdett. Nőtt, nőtt, leveles lett, majd rügyezni kezdett és szinte kihányta a színes szirmok gombolyagát. A szemünk láttára született és izmosodott viráglabdává a legszebb chrysantemum, amit valaha láttam.

— De hiszen ez csoda! — szólott egy fiatal attasé, nagyon skeptikus arczkifejezéssel.

— Biz ez csoda! Hanem ezek a fakirok mindenféle csodához értenek. Ez már régi dolog.

És ez a nemzetközi társaság, melynek csaknem minden tagja állandó vándormadara az egész földtekének és csaknem valamennyien sok időt töltöttek exotikus vidékeken, egyszerre átengedte magát a visszaemlékezéseknek és mindenki tudott valamit a fakirok csodatevéseiről. A földbeásott fakirokról, a

hónapokig koplaló fakirról, az egyszerre több helyen levő fakirról, a szemünk előtt hirtelen eltűnő fakirról, a botból kigyót varázsoló fakirról és arról a fakirról, aki a levegőbe dob egy kötelet, mely aztán függélyesen megáll és a csodaember felkuszik rajta a levegőbe. Mindenkit figyelmesen meghallgattak, de legmélyebb hatást mégis csak egy tengerésztiszt elbeszélése keltett.

* * *

A tengerész ezeket beszélte:

— Vagy öt éve lehet, a messze óceánokon jártam hajómmal, a „Daphne“-val. Sok utasunk volt, mint rendesen. A társaság előkelő volt és többnyire tengeri fürdőbe igyekvő dúsgazdag amerikaiakból állott. Gyönyörűségem tellett benne, mikor az első este a dinnernél végignéztem ezt a minden tekintetben fashionable társaságot.

Mindjárt az első éjszaka, hogy Singaporeból elindultunk — meg kell jegyeznem, hogy nagyon szép holdvilágos, csillagsugaras éjszaka volt — tehát mindjárt az első éjszaka, amint a kormányzói hidon szivaromat szivogattam, valami sajátságosan hangzó, előttem teljesen ismeretlen melódiájú dal hangzott bele az éjszakába. A fedélzetről jött ez az ének, valahonnan a hajó elejéről. Feltűnt a

dallam idegenszerű vadsága, de valami különös ügyet nem vettem reá. Azt hittem, valamelyik exotikus utasom visszakívánja nyáréji ábrándozásában az elhagyott prairieket és valamely indián dallamon ringatja el a lelkét. De a dal csak nem akart elhallgatni és már szinte idegessé tett. Különösen, mikor az utasok közül is többen panaszszal fordultak hozzám, hogy ez a vad üvöltés zavarja éjjeli álmukat.

Nem igen szerettem az utasokkal kapitányi tekintélyemet éreztetni és vártam egy darabig abban a reményben, hogy egyszer majd csak elunja már azt a szörnyű dallamot és pihenni tér. De bizony nem fáradt bele. Ott állott a hajó végén és kihajolva nézte a holdfényben csillogó sima tengert és szinte torkaszakadtából kiabálta azt a monoton, artikulátlan vonítást, mely olyan fájó volt, mint a sebzett sakály nyöszörgése.

Végre is nem türhettem tovább. Utasaim nyugalmaról volt szó. Magam mentem oda az éneklő dervishez, hogy valamiképen tapintatosan elhallgattassam.

Magas fiatalember volt, fekete körszakállal. Széles homlokát, minthogy kalap nem volt rajta, még fehérebbé tette a hold sápadt fénye és fürtös fekete hajába belekapaszzkodott a tengeren mindig lebegő fuvalom.

Tekintetében volt valami fantasztikus, valami fájó, valami bánatos. Első pillanatban egy szelid örültet láttam benne.

Udvariasan köszöntöttem. Ő első pillanatban tétovázott, mintha megjelenésem egy messze régióból hozta volna vissza a lelkét.

— Már késő van uram — szóltam neki — nem akar még lefeküdni?

— Hova gondol kapitány ur! — szólt ő szinte kedélyes hangon — még nem fekehetem. Hiszen még várnom kell őt... Még várnom kell...

— Mit?

— Lussiniát, az én élő virágomat. Ő fel fog bukkanni a habok közül. És el fog jönni hozzám. El fog jönni, ha a Pantsatantra versét ezredikszer eléneklem. Már hatszáznegyvenhétyszer kiáltottam le neki. Még sok van hátra. De ha ezredikszer leénekelem a habokba, hát ő feljön hozzám. Az élővirág. Lussinia...

Most már tisztában voltam vele, hogy utasomnak meghibbant az esze. De hangja olyan rokonszenves, arcza olyan szánalmat gerjesztő volt, hogy megsajnáltam. Hogy elhallgattassam énekét, ahoz a cselhez folyamodtam, hogy beszédbe elegyedtem vele. Eleinte türelmetlenül fogadta kérdéseimet, később azonban lépre ment. Beszélni kezdett.

— Ön nem ismeri, kapitány ur, Lussiniát. Az élővirágot. Honnan is ismerné . . . Hiszen alig ismeri őt valaki. Csak Mundi, a gonosz fakir, meg én, aki láttam őt születni, láttam őt nőni, kis bimbóból gyönyörű virággá. És tudja-e kapitány ur, hogy mennyi idő alatt nőtt ő csecsemőből hajadonná, mennyi idő alatt lett a bimbóból virág? Alig egy félóra alatt . . . Igen, a furfangos Mundi fakir keze varázsolta őt hajadonná. Előbb egy virágmagot tett egy cserépbe, a virágmag csirázni kezdett és aztán felbontotta a termőföldet, levelezni kezdett a kis gyöngye növény, majd izmosabb és izmosabb lett, aztán bimbózni kezdett és a bimbó kinyillott és egy pompás nagy esodavirág nőtt ki belőle . . . mindenki megcsodálta. Azután elővette ezt a virágot és beletette egy indiai fonásu kosárba. Egy dalt énekelt a Pantsatantrából és a virág egyszerre élni kezdett és mikor jobban szemügyre vettük, egy kis rózsásképi csecsemő mosolygott a kosárban. És a kis csecsemő szemem láttára fejlődni kezdett, bájos csitri lánynya. A fakir aztán valami selyemfelhőt bocsátott elénk és mikor a rózsaszínű felhő szétoszlott, a kis csitri leány már igéző leánybimbó volt. Majd egy sárga pillangót bocsájtott fel a levegőbe és azt mondta, hogy ez a virág lelke, mely most a csillagok felé

röpül. Mindnyájan a libegő pillangó felé tekintettünk, mely bájosan lengett az ablak felé és hirtelen elröppent.

Mikor visszatekintettünk a fakirra, hát egy gyönyörű hajadon lány állott ott mellette. Olyan szép volt, olyan szép volt, mint a menyország legszebb virágszála . . .

A fakir ott állott mellette és simogatta fejének hullámozó aranykoronáját.

— Lussinia . . . — szólt hozzá gyöngéd suttogással.

Senki sem akart hinni ebben a csodában. Az élő virágban. A fakir intett, hogy lépjek melléje. Győződjem meg róla, hogy nem káprázat játszik a szememmel. Odaléptem mellé és megfogtam Lussinia drága kis kezét. Mintha rózsalevelet érintettem volna. Ez az érintés valami csodálatos érzést lopott szívembe és én azóta kéjes mámorral érzem kis kezének illatos melegét . . .

Másnap fölkerestem a fakirt és szinte őrzöngve követeltem tőle Lussiniát . . . adja ide nekem az élő virágot.

Az arcza komoly lett. És így szólott:

— Lussinia a pillangó után ment . . . A pillangó felszállott a csillagok közé, Lussiniát pedig a tenger tündérei őrzik. De ha komolyan föl akarod őt találni, menj a tengerre és holdvilágos éjszakán énekeld el neki a

Pantsatantra versét ... (megmondotta a verset is!) de ezerszer! ... Az ezredik elmondásnál ő ott hagyja majd a tenger tündéreit ... és fölszáll hozzád ...

Kedves kapitány ur ... jaj Istenem ... most már nem is emlékszem reá, hogy hány-szor énekeltem azt a verset ... az Istenre kérem, hagyjon magamra kapitány ur ... most újra kell kezdenem! Mert Lussinia ... az élő virág csak akkor jön fel hozzám, ha ezerszer elénekelem a szent verset ...

Aztán hátat fordított nekem és ismét énekelni kezdte siránkozó fájdalmas hangon azt a szörnyű dalt, melytől az ember vére is megfagyott.

Természetes, hogy a szegény embert a legelső kikötőben kórházba szállítottam.

Granátvirág.

I.

A bűbajos szép Laksminak, a tenger habjaiból született istennőnek ünnepe volt. Minden igazhívő az ő templomának oltárához sietett, hogy minél több lángot gyujtson a hatalmas Visnu feleségének. Mert minél több láng lobog a világok és az istenek anyjának, Laksminak vagy Má-nak tiszteletére, annál több boldogságot fog a jövő esztendő hozni.

Egymásután gyujtogatta apró kis viaszgyertyáit egy sudra leány, akinek termete vetekedett a pálma karcuságával. Szerény öltözete árulta el, hogy a sudra-osztályhoz tartozik, ahhoz az alacsony népfajhoz, mely a szent hagyományok szerint Brahmának, a hatalmas Purusának lábából származott és a melynek e földön az a rendeltetése, hogy a harmadik kasztnak, a vaisiáknak szolgája legyen.

Igéző volt minden mozdulata, amint az

oltár előtt áhítatát végezte. Az arczát ugyan óvatosan rejtette el a-sűrő sári-fátyol, de minden mozdulatában csábító harmónia reszkett. A formáit, gyönyörű szép formáit hiába takarta el irigyen az esetlen ruha, mely egész testét körülfogta. Testének vonalai isteni eredetet árultak el, a természet remeklését, vérpezsdítő sejtelmeket, melyek mámorba ejtik a férfi-lelket, mint a halhatatlanságot nyújtó amrita-ital.

Sokáig nézte mámoros tekintettel az imbolygó lótoszvirágot a templom egy rejtett zugából egy marczona vitéz. Gyönyörűséggel legeltette a szemeit a kecses apró kis kezeken, a gömbölyű vállakon, a ringó csipőkön. Lobogó vágyak czikáztak a szemeiben a gyönyörű női test silhouettejének izgató sejtelmeitől. Igazi Apsaras-t látott benne, Indrának tánczos papnőjét, akinek az a föladata, hogy Isten szolgálait buja szépségével kísértésbe hozza.

Mikor már valamennyi kis gyertyáját meggyújtotta volt és áhítatos imáját elvégezve távozni készült: a vitéz harczos utját állta.

— Sok lángot gyujtottál, lányom, sok öröm vár reád.

A leány lehajtotta fejét és látni lehetett orcájának pirulását. Sudra-leány volt, a sári, a fátyol nem igen kötelezte.

— Oh, ha a szent Laksmi meghallgatott volna!

Az idegen harczos — sűrű és hosszú fekete szakáll fogta körül az arcát, mely marcza volt és komoly, azon felül pedig egy lezajlott ifjuságról beszélt — kegyesen nézett a piruló leányra és barátságosan biztatta:

— Laksmi már meg is hallgatott.

A leány tapsolt kis párnás kezeivel:

— Meghallgatott? Hogyan, te kétszer született hatalmas ksátrie, meghallgatott volna? A jóságos Shri istenasszony engem meghallgatott volna?

— Igen, ő meghallgatott.

Ámulattal nézett a leány az idegen harczosra.

Ez fenséges előkelőséggel kérdezte:

— Nem ismersz?

A leány jobban szemügyre vette és tagadólag intett a fejével. Keleti módra.

— Nem ismerlek.

— Hát téged hogy hívnak?

— Anar Káli a nevem, Granátvirágnak hívnak.

— Az is vagy, leányom, igazi granátvirág. Én meg, tudd meg, hogy ki vagyok. Hallottad már hírét Akbárnak?

A leányt reszketés fogta el:

— Te Akbár vagy, Humajun fia, a rettenetes császár, a hatalmas mogul?

És a porba omlott előtte és a lábait körülfonta két liliomkarjával.

— A császárod vagyok, kis Granátvirág. Te pedig ettől a pillanattól fogva az én zenámnak vagy legszebb virágszála. Menj azonnal és jelentkezzél palotámban, a Kiszlár agánál és mutasd meg neki ezt a gyűrűt.

A gyűrűben a szerelem istenének, Kamának czimere volt látható: a makara nevű tengeri szörnyeteg.

Átadta a leánynak és gyönyörűséggel nézte a remekszép teremtés mélységes zavarát.

II.

Csakugyan a hatalmas Akbár császár volt. India császárai között, akit első helyen említ a történet vitézi tetteiért, hódításaiért, uralkodásának nagy bölcseségeért. Harczi dicsőségből tért haza Akbár, akinek neve tulajdonképpen Dselaleddin-Mohammed volt. Gujerat meg volt hódítva és a mogul most egymagában járta be a vidéket, hogy a fényes győzelem emlékére építendő városnak, Fote-phur-Sikrinek alkalmas helyet szemeljen ki.

Igy jutott el Laksmi templomához, hol a

feltűnően szép sudra-leányt, Anar Kálit, a Granátvirágot megpillantotta.

Látására hirtelen érzés lobbant fel szívében a negyedik kasztnak e gyönyörű virágjáért és igazi gyönyörűséggel nézte a leány nagy zavarát. Csakhogy nagy tévedésben volt a hatalmas mogul, mikor a lány zavarát a reászakadt nagy kitüntetésnek tulajdonította. Hogy talán azért reszketett, remegett úgy, mert ő most bejuthat a hatalmas császár zenanájába, háremébe, hogy majd kedveltje lesz a nagy világhódítónak.

Oh, ha beláthat vala a fiatal leánynak a szívébe: abból kétségbeesést, fájdalmat és bánatot olvasott volna ki. De nem ujjongó örömet.

Az a gyűrű, melyet a leánynak átnyujtott, nem az ő vágyai birodalmának kapuját nyitotta meg. Mélységes félelem szállotta meg fiatal szívét, mert tudta, hogy ha egyszer a mogul zenánájának ajtaja bezárul mögötte, akkor örökre vége van az ő álmországnak.

Mert abban él Anar Káli már egy fél-esztendő óta. Az álmországnak.

Egy reggel ugyanis künn dolgozott a mezőn. A juárt aratták, a czukornádszerű, sudárnövésű növényt, melyből lisztet csinálnak.

Anar Káli a cséplők között volt. Mert a cséplés az asszonyok dolga. A munkában ki-

merülve, a melegtől elernyedve, egy hatalmas tékfa lombjai alatt keresett árnyékot a déli pihenő idején.

És amint tekintete a szemhatár szélén röppülő pelikánon megakadt, észrevette, hogy az országuton egy lovascsapat közeledik.

Katonák voltak. Ksatriják.

És amint Anar Káli felé közeledtek, a leány a csapat élén álló tisztről azt hitte, hogy az indiai vallás ember-istene, vagy talán maga a nagy Surja, a napisten.

Olyan fényes volt a megjelenése, olyan ragyogó a szépsége.

Mikor a Ganges partján parázsszinü virágok bódító illata mellett a samsaráról, a lélek-vándorlásról álmodozott és a kövér fűben hemperegve a pálmák legyezői hűsítették forró homlokát: akkor jelent meg lelkének kék álmában ilyen csodálatos szép lovag és menyei gyönyörök szikráit szórta feléje dióbarna szemeinek lobogó tekintete.

És ezt a megálmodott lovagot mindig magával hordozta lelkében. Mindig látta, valahányszor lehunyta szemeit az aravelli hegyek magnolia-, aucuba-, skimnia-bokrai között, a bambuszrengetegben, ha sétált, vagy a czedrusok és shoreák árnyékában.

És ez a megálmodott lovag ime egyszerre

csak megjelent előtte, mint egy élő varázslat.

És amint ott ellovagolt a kíséretével együtt, a Granátvirág közelségében, csodálatos szép dióbarna szemeknek lobogó tekintete a mennyei gyönyörök szikráit szórta feléje.

És úgy tetszett neki, mintha egyszerre még fényesebb világosság lobbant volna fel körülötte. Mintha maga Maru, az aranyból és drágakövekből alkotott csodahegy közeledett volna feléje, valamennyi ragyogó csillagával, melyek folyton ott szikráznak fölötte.

Ettől a naptól kezdve aztán vége volt a szegény Anar Káli nyugalmának.

Hiába bujta a buja erdőket, hiába hallgatta a tropikus színekben lángoló madarak énekét, hiába lehellte feléje bódító illatát az őserdők virágos lélegzete, hiába enyelegtek előtte buja szerelmeskedéssel a kaczer pillangók: vigasztalás nem költözött be háborgó lelkébe, nyugalmat nem talált szívének vulkánikus láza.

Csak őt látta folyvást: azt a daliás, szép lovagot, azt az ember-istent, a gyönyörökben lobogó dióbarna szemeket.

Elment tehát Laksmi ünnepén a csodatevő szerelem istennőjéhez és lángokat gyújtott a tiszteletére és lelke mélységes mélyéből fo-

hászcodott hozzá szerelmi üdvösségért, nyugalomért, boldogságért.

Egész lelkében lesujtotta tehát a hatalmas Akbárnak kéjsóvár kegyessége.

Mikor ő a nap-istenről álmodozott!

III.

Granátvirágot a nagymogul zenanájában Szomoruvirágnak nevezték el a császár hölgyei.

Attól a perctől kezdve, hogy a zenana ajtaján a császár gyűrűjével a Kiszlár agánál jelentkezett, senkisem látta őt mosolyogni.

Pedig mennyi irigye volt!

Ezek a gyönyörű asszonyvirágok, még maguk a fehérbőrű memsahibok is mindmennyian lelket maró féltékenységgel lesték ennek az egyszerü sudra-leánynak fokozatos haladását a hatalmas császár kegyében.

Akbárnak első kérdése, mihelyt a zenanába lépett, mindig Granátvirág volt.

Elhalmozta kegyeivel, gyöngédségével, ki-tüntette szerelmével.

Granátvirág pedig meghajolt a reá pazartolt fejedelmi kegyek gyöngéd terhe alatt, hiven és odaadással engedte át magát a vi-

lág legnagyobb ura kívánságainak, de szép arcza olyan hideg volt, mint Szoma, a holdvilág. Mosolygás sohasem festett reá rózsaszínű rajzokat.

Akbárt pedig végtelenül bántotta Granátvilág sötét szomorusága. Egyetlen mosolygásáért a Golkondai bányák összes gyémántjait, Madurának, Travankornak, Ceylonnak összes gyöngyeit a lábához szórta volna. De hiába árasztotta reá gazdag kincstárának legértékesebb klenodiumait: Granátvirág orczáin csak nem akart megjelenni egyetlen mosolynak fényes, meleg sugara sem.

Mert Granátvirág mindig csak az ő emberistenére gondolt, arra a daliás, ragyogó fényes lovagra, aki bizonyosan valami radspüt volt, egy vitéz királyfi, vagy csakugyan maga a nap ragyogó istene.

Hát amint egyszer egy délután a zenában egy márvány szökőkút mellett merengve hallgatta a víz csobogását, az apró kavicsokkal borított uton lépések zaját hallotta.

A Kiszlár aga volt, aki sietett jelenteni, hogy jön a hatalmas Akbár mogul és pedig nem is egyedül, hanem fia, Salim trónörökös társaságában.

Granátvirág közönyösen hallgatta a hárem rettegett parancsnokának jelentését és aztán megint mély hallgatásba merült.

Ugyan mit is locsoghatnak azok a viz-cseppek, melyek a mesebeli Tarkaszin-pávát ábrázoló madár szájából bugyogtak elő és permetezve hullottak alá a márványmedenczébe? Ugyan kiről beszélhetnek így zokogó csobogással a szomoru Granátvirágnak?

És újra hallotta a lépések közeledését. Ráismert. A császár kereste.

Leugrott a bambusz-hintáról és . . .

Egyszerre csak rózsaszínü pir futotta el Asparas arczát.

Ott látta maga előtt a megálmódott emberistent, a nap-istent, a dióbarna szemü radspu tot, szerelmes szivének ragyogó királyfiát.

Az arcza most igazán olyan volt, mint egy granát.

Igen, ő volt az a királyfi, akit akkor délután megpillantott, akiért a szive lángot fogott, akiről folyton-folyvást álmodozott.

És amiért a félelmetes, hatalmas, világot megremegtető nagy császár hiába könyörgött neki: Anar Káli arczán egy boldog, egy ragyogó, egy derüs, egy menyországot hirdető mosoly jelent meg.

Pedig csak egyetlen pillantást váltott Sallimmal, a király fiával, az ő szivének napistenével.

De Akbár császárnak figyelmét nem kerülte el ez a pillantás, melyért odaadta volna

szívesen mind a két születésének üdvösségét és észrevette azt a virágos mosolyt is, melyben benne volt az összes világok lélekvándorlása.

És a nagy Akbár lelkét egyszerre körülfonta a kicsinyes féltékenység rettenetes kígyója.

Kisietett a zenanából és szörnyü parancsot adott a kegyetlen Kizslár agának.

IV.

És másnap már nem élt többé a szép Granátvirág.

Ott a márványkut mellett, a mesebeli Tarkaszin-páva közelében, a császár parancsára gödröt ástak és abba elevenen temették el a szerelmes Anár Kálit, aki karsu volt, mint egy fiatal pálma és aki szerelmes volt, mint maga Laksmi, a szerelem istennője.

*

De Granátvirág nem maradt itt sokáig.

Akbár halála után, Salám, aki Dzsehangis név alatt uralkodott, remekszép sirba tétette azt a gyönyörűséges szép leányt, aki iránt az ő szive is egyszeriben szerelemre lobbant.

Most is látni a művészetnek ezt a csodalkötését a lahore-i temetőben.

Egy fehér márványcenotáphiumon istennek
96 neve alatt e szavak olvashatók:

Majnun Salim Akbár.

A mélységesen szerető Salim, Akbár fia.

Aztán egy gyönyörű persa vers hirdeti
Granátvirágnak csuda szépségét, csuda sze-
relmét.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Uzász.

Őszi alkonyatkor a vadászlak nyitott ablakából szeliden ábrándos pillangói egy melankólikus dalnak röpködtek ki az erdő lombjai közé. Valaki zongorán játszott. Nem is valami határozott dalt. Az ujjak a lélek csapongásait követték csupán és a zongora valami borongó bánatnak nagy fájdalmát zokogta. Artikulátlan, egybe nem fűzött ritmusok voltak ezek, amelyek úgy sirtak bele a levegőbe, meg nem határozott zenei frázisokban. Mint ahogy a könnyek peregnek . . .

Olykor úgy tetszett, mintha szerette volna kiragadni magát a lelkén borongó hangulatból. Szilajabb hangokat ütött meg és hallani lehetett egy háborgó szívnek fölajdulásait, a fiatal vérnek föllángolását . . . de sokáig nem győzte erővel. Visszaesett csakhamar abba a bus melódiába, amely olyan szomoruan zokogott bele az őszi alkonyatba, amely olyan mélabus volt és szomorú, mint a sárguló levelek hullása . . .

Amikor pár nap előtt nyári barangolásából

I.

hazatért, az apja egészen megdöbbsent. Olyan vánnyadt, halovány, megtörött volt.

Ijedten kérdezé a fiától:

— Mi a bajod?

A fiatalember hallgatott.

— De édes fiam — fogta kérőre az apa, — nekem csak megmondod talán? Nekem!

Az ifju csak úgy lopva nézett arra a nagy, komoly emberre, az édesapjára, az ő leghűségesebb barátjára, az ő legbizalmasabb testvérére . . . De nem szólott semmit.

Az apa pedig, a híres zenevirtuóz, nemcsak a hegedün tudott játszani, hanem azon a másik drága hangszeren is, amit szivnek szokás nevezni.

Magához ölelte a fiát és gyöngéd bizalmassággal szólott neki:

— Nagyon szereted?

És a nagy legény, az embernyi ember, aki már maga is megkóstolta a siker mámorát, kerekre tágult szemekkel csodálta az apját.

Inkább lehelte, mint sugta:

— Szeretem, apám, nagyon szeretem.

Az apa úgy tett, mintha ennek nagyon megörvendezett volna.

— Hát csak ez a baj? Hiszen ha szereted, hát . . .

— Oh, apám . . .

— Vedd el feleségül . . . Vagy talán nem méltó hozzád? Ha talán nagyon szegény? . . . Az nem baj!

A fiu arcán mosoly jelent meg . . .

— Dehogyan szegény . . . sőt . . . azt hiszem . . . ámbár nem tudom . . .

Az apa türelmetlenül legyintett a kezével:

— Gazdag? . . . Az sem baj! Oh, tehozzád képest koldus, ha még annyi kincse volna is. Tudod, hogy apai szivem sohasem tett elfogulttá. Tudod, hogy gyöngédségem mellett sohasem voltam annyira gyöngé, hogy szemtől-szembe dicsérjelek. De te gazdagabb vagy Krőzusnál, édes fiam, gazdagabb vagy a királyoknál, — mert fiatal vagy, mert a lelkednek szárnyai vannak, mert nyitva áll előtted a művészet kincseskamarája és nemsokára eljövend az idő, amikor két kézzel fogod szórni a dicsőség szikrázó aranyait, drágaköveit.

A fiu csöndes rezignációval hallgatta apjának föllángolását.

Az apa a vállára tette a kezét:

— Vagy tán nem szeret?

— Nem tudom, apám, úgy érzem, a lelkemnek azt sugja valami, hogy attól a pillanattól kezdve, ahogy tekintetünk először összefogózott, egymásra talált a lelkünk.

— De az ő lelke talán nem tud együtt szállni a tiéddel . . . talán lehuzza őt aranyainak súlya . . . és nincs ereje eldobni magától, hogy szabadon röpködhessen?

— Nem, nem, apám, ő nem olyan . . .

— Hát milyen? . . . Talán olyan emiatt kiigazitott luxus-hölgy? Olyan olyan . . .

— Ne folytasd, apám, ő maga a szelidség, maga a szenteség, olyan, mint a manu-co-diata, az isten madara, amelynek nincsenek lábai és a profán földet sohasem érinti. Halvány rózsaszínű az arcza és ha mosolyog, csábító örvények nyílnak meg orcáján, nids a baiser . . . Bayreuthban ismerkedtem meg vele. A lelkem tovaszárnnyalt a zene isteni alkotásainak gyönyörűséges régióiban és ott találkoztam az ő fehér lelkével . . . Megszereztem . . .

— És . . . és? . . . — kérdezé az apa türelmetlenül.

— Nincsen tovább . . . Meghallgatott, amikor a lelkemet előtte kitártam . . . de akik a sorsát intézik, azok nem találhatnak engem hozzá méltónak.

— De a leány . . . a leány? . . .

— Mondom, apám, hogy nem tudom Elszakadtam tőle . . . elszakítottak tőle . . .

Az apa egy pillanatig elgondolkozott. Azután simogatni kezdte a fia kezét:

— Rázd le azt a gyászfelhőt a lelkedről És röpjél előre, föl a magasba. Röpjél művészeted szárnyain. Dolgozzál. Ha az a leány szeret, eldob majd magától mindent, hogy ne akadályozza őt semmi sem a röpjésben. Hogy fölszállhasson hozzád. Fejezd be nagy művedet, az „Uzász“-t. Vonulj vissza a magányba. Tégy úgy, mint az erdei szalonka, amely maga gyógyítja be a rajta ejtett sebeket. Menj el a bátyámhoz. Ott az ő erdejében van egy kis vadászlak. Ott huzódjál meg és dolgozzál. Ebben a szent magányban engem is sokszor megszállott az alkotás szent ihlete . . . És ha majd neved körül ragyogni fog a dicsőség glóriája . . . meg fog jelenni a te Uzászod is és . . .

— Oh, apám, ha ő igazán szeretne! . . .

II.

És az ifju a vadászlak áhitatos magányában hiába akarta felidézni Uzászt, a hajnalpir istennőjét, az indusok szent Auroráját. Hiába hívta lelke elé a szilaj istennőt, aki vörhenyes színü paripákon vágdat és kezében égő fáklyát lobogtat. Ujra meg újra elolvasta

a Rigonédák szent költeményeit, amelyek olyan magasztosan zengenek róla, a hajnal istennőjéről . . . az ő lelke előtt egy szelid leány-arcz lebegett mindig, halvány mosolylyal, kék szemeiben a csendes mennyországgal. Minden virágban csak őt látta, minden csillagból ő szikrázott feléje és az erdő csendje csak az ő nevét sugta.

Amikor aztán hozzá akart látni az alkotáshoz, amikor érezte, hogy megszállta a költészet szent ihlete, hiába volt minden igyekezete. Nem tudott szabadulni a csöndesen zajongó melankóliától. Csöndes zsarátnok izzott a lelkében, pedig Uzász szerelmét szilaj, lobogó lánggal akarta megzengeni.

Órákig elüldögélt a zongora mellett és ujjai lelkének borongó felhőit rajzolták meg csupán. Szeliden ábrándos dallamok sirtak bele az erdő csendjébe . . .

Oh, ha ő szeretné! Ha szeretné! Ha el tudná dobni azokat a ragyogó korlátokat, a melyek tőle elválasztják! Ha megjelenék előtte mint Uzász, szilaj paripákon és kitárná a karjait és így szólna:

— Itt vagyok, mindent, mindent elhagytam érted, mert szeretlek! . . . Beteg vagyok nélküled, egy hervadó virág . . . És a virágnak a fény ad szint . . . és az én fényességem te vagy! . . .

Ha megjelennék előtte . . . az ő szép kis istenmadara és ezeket dalolná neki! . . .

Az ujjai lágyan siklottak végig a billentyükön és az a borongó dal sirt tovább.

III.

De ime, egyszerre a lombok között valami csodálatos hang szólalt meg . . . Madárdal . . . óh nem, nem . . . madarat ő még így dalolni nem hallott . . . Talán, talán mégis? Ez az istenmadara lesz, a manucodiata, amely ide-tévedt valahonnan a Sunda-szigetekről. Vagy ő volna ez . . . az a leány, annak a leánynak a daloló lelke?! Hogy zeng, hogy csatog, hogy ujjong, a szerelem himnuszának részegítő mámorában.

Mintha ezt zengené:

— Itt vagyok, mindent, mindent elhagytam érted, mert szeretlek . . .

És a zeneköltő előtt megjelenik az a szelíd szép leány. Uzásznak, a hajnal istennőjének tüzes paripáival.

És egyszerre megtörik a melankóliának bénító varázsa. És úgy érzi, hogy lobogni kezd ereiben a vér és a lelke lángoló szárnyakat ölt magára. Vadul üt a fehér billentyük közé és ime, vágtatni kezdenek a dal-

lamok tüzes paripái és tüzek kezdenek égni az erdő lombjain és szikrák pattannak a levegőben, színes zengő szikrák. És Uzász istennő vágatni kezd lobogó fáklyájával a dicsőség végtelen égboltján és ő ott ül a ragyogó szekéren és szorosán öleli magához az ő daloló kis madarát . . . azt a szelidarczu, kékszemü leánykát.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Zengő lótuszok.

I.

A Mena House-Hotelben, abban a gyönyörű szép szép szállóban, melyet a modern szellem varázsolt a gizehi pyramisok követlen szomszédságába, vége volt a dinernek. A vendégek kisiettek a nagy terrászra, mert a nagy dining-roomban türhetetlen volt a hőség.

Csakhogy a szabadban sem igen találtak üdülésre, mert a sivatagból ide csapott a khamsin, a Sahara fojtó szelének forró lehetete, melytől minden homlokon kiüt a verejték.

Az égen méla szelidséggel kaczerkodott a hold, az ő ezüst sugárkoszorujában és mystikus nagy udvarában.

Vibráló fénye ráesett a sok ezeresztendős csodaalkotásokra, a három pyramisra: a Cheopsra, a Chefrencere és a Menkanránra, melyek alatt Fáraók aludták álmukat és miglen lelkük Osirisben, Aalu boldog mezőin

üdvözült a fényes örökkévalóságban, azalatt testük, gondosan bebalzsamozott mumiájuk szerencsésen eljutott Kairóba, a gizehi muzeumba.

És a hold fényének ezüstös mysticismusában bontakoztak ki sejtelmes körvonalai az oroszlántestü, emberfejü sphinxnek is, Ra Harmachis nap-isten ábrázolójának, mely némán hallgatott, mint egy rejtelmes nagy titok.

A nemzetközi társaság, mely a terrászra egybegyült a pompás diner után, átengedte magát a tavaszi est varázsának, melyben évezredek sejtelmei reszkettek. Alig beszélgettek. Rabja volt mindenki a lelket megejtő holdvilágos estnek, melynek titokzatos csendjében mintha évezredek elköltözött szellemei suttoztak volna.

Csak messziről, nagyon messziről a sykomorok sötét erdeiből hallatszott néha a sakállok hátborzongató üvöltése.

Egy kényelmes rocking-chairben, szintén az est bűvös sejtelmeinek hatása alatt, mondhatni nesztelenül himbálózott a terraszon miss Mabel, egy pálmanövésü, lótusz szépségű angol leány. Nagy kék szemei szinte foszforeszkáltak a holdvilágos levegőben, amint álmatagul nézték az ezüsttel leöntött nagy talányt, a sphinxet.

Csak egy pár perczig maradhatott egyedül.
Egy fiatal ur kereste föl.

— Miss Mabel, ön most mindjárt meg fog reám neheztelni.

— Miért, mr. Walter?

— Mert zavarom az ábrándozását.

— Az est nagyon szép és minthogy holnap már utazunk, melancholikus érzéssel néztem ezt a mystikus világot. De azért csak maradjon mr. Walter.

Egy székre mutatott, mely az ő hintaszéke mellett állott.

Mr. Walter néma fejbólintással köszönt.

Leült a székre, miss Mabelhoz közel.

— Tudok róla, miss Mabel, hogy önök már holnap elutaznak innen és ezért akartam magával beszélni.

— Ar hes-tek! mint ahogy az egyiptomiak mondják: tessék!

— A lelkemet viszi el magával, miss Mabel, ha innen eltávozik. Mert hiszen megmondtam már magának — és magának éreznie is kell — hogy ön az én életem élete. Arra akartam kérni, ne távozzék el innen a nélkül, hogy reményt nyujtana nekem a viszontlátásra.

— Én azt hiszem, — szólt miss Mabel kissé meghatottan — hogy ennek a rejtelmes világnak a szelleme ejtette meg magát, mister

Walter. Ön hamis világításban lát itt engem. Meglehet, hogy nem is nekem szól ez a maga gyöngéd érzése . . .

— Hát kinek? — kérdezé hevesen a férfi.

— Tudom is én? Talán éppen annak a csodálatos egyiptomi tündérnek, a szép Neitakernek, akiről mindenki tudja, hogy évezredek óta itt lebeg minden este a gulák körül és mint egy ókori Loreley, elcsábítja és veszedelembe dönti a férfiakat.

— Miss Mabel, ne üzzön tréfát velem. Maga nagyon jól tudja, hogy hódolatom magának szól. Maga az én Neitaker tündérem, akinek látása megbúvólt engem és mosolygása megigézett. Ne legyen olyan kegyetlen, mint az a titokzatos tündérasszony, aki talán Rhodopis szelleme . . . ne engedje elhamvadni lelkemet a vágy izzó tüzében!

— Hát mit akar tőlem, mister Walter?

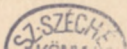
— Ne hagyjon itt reménytelenül! Csak egyetlen egy biztató szót mondjon!

A nagy, kék szemek egészen kitágultak és mint két kék csillag szikráztak bele a holdvilágos éjszakába.

Csönd volt.

Mister Walter a nagy Sphynxre nézett. Kaján mosolyt vélt látni rejtelmes ábrázatán.

Miss Mabel arczán pillantotta meg aztán ezt a gunyos vonást.

Mister Walter könyörgésre fogta.

— Ha elmegy, a lelkem követni fogja, mint a Bennümadár, aki elhamvad saját szenvedélyének tüzeiben és csak egy tündér mosolyának varázsa alatt kel ki újra hamvaiból. Csak annyit mondjon, hogy Angliában fölkereshetem, ha majd elhagyhatom ezt az országot és . . . és . . .

A leány nem engedte befejezni.

— Mister Walter, kérem, ne folytassa. Maga olyan melegen beszél, mintha a hangjába belevette volna magát a sivatag khámsinja. Megperzseli szavaival a lelkemet. Én . . . én igazán nem tudom, hogy mit mondjak magának . . .

— Mondjon egyetlen biztató szót, miss Mabel!

— Hogy szeretem, ugy-e?

— Oh . . .

— De mikor én nem tudom, mit tesz az: szeretni.

— Hiszen akkor maga testvére ennek a kőbálványnak itt!

És a sphinx felé mutatott.

A leány elnevette magát.

— Lehet, hogy igaza van! Néha magam is olyan rejtelmesnek találom az egész lényemet. Meg magát az életet is, különösen mióta

itt vagyok Egyiptomban, ebben a csodaországban, ahol a Kemi-föld minden titokzatosága fog körül. A mythos varázsa alatt állok. Osiris, Isis, Horus, Hathor isteneinek megnyilatkozását hallom lépten-nyomon. Ra isten fénysugarai megkápráztatják a nézésemet és álmaimban a kék lótosz-virágok zengőbongó nyelven beszélnek hozzám.

— Ez a föld poézise.

Miss Mabel nem hallotta ezt a közbeszólást. Szinte átszellemülve folytatta:

— Én azt hiszem, hogy a mumiák lelke sűrög itt körülöttünk, a sykomorok komor lombjai között; az oázisok királyának, a pálmának zöld koronájában, mely fa a lábait a vízbe, fejét az ég tüzébe mártja; a sivatag forró lélekzetében, a muzsikáló Memnon-szobrokban, a rejtelmes sphinxben, a szent Nilus-folyó kék tükrében, a lótoszvirágban és az obeliszkek titokzatos hieroglypháiban.

Egy pillanatra elhallgatott a szép leány.

Aztán, mintha csak most vette volna észre a fiatal ember jelenlétét, egész más, szinte fakó hangon szólott hozzá:

— Ön választ akar tőlem, mister Walter.

— Egy levélkét a remény rózsájából.

— Hallgasson ide!

II.

Miss Mabel közelebb hajolt a férfihoz.

— Én már eljegyeztem magamat, mister Walter!

Mintha a hatalmas Cheops-pyramis zuhant volna fejére, olyan fájdalmat érzett a fiatal ember.

A szó elhalt az ajakán.

Miss Mabelnek láthatólag jól esett imádójának nagy emóciója.

Jóakaratsnak meleg színe vegyült a hangjába:

— El vagyok jegyezve, de még magam sem tudom, kivel?

— Ne ejtsen kétségbe, miss Mabel.

— Azzal a férfiával vagyok eljegyezve, aki mátkagyűrűmért egy szál zengő lótuszvirágot ad majd nekem cserébe.

— És ki az a férfi?

— Azt még nem tudom — szólt miss Mabel titokzatos mosollyal.

Mister Walter csodálkozva, szinte rémulten nézte a leányt.

— Zengő lótuszvirág? Igazán nem értem.

Kis szünet állott be. Valaki arra sétált az egymással beszélgető pár felé.

Miss Mabel bevárta, hogy eltávolodjék.

Aztán folytatta:

— Nézze csak, milyen csodálatosan világítja meg a hold a sphinxet. Nem úgy tetszik, mintha kajánul mosolyognának kőajkai?...

— A zengő lótuszról beszéljen, kérem.

— Igaz. A daloló virág. Álmodtam, mister Walter, különös álmodtam. Hiszen ez itten a Faraók óta az álmok országa. És amióta én a lábamat erre a földre rátettem és megpillantottam pirosas színbe játszó kék tükrét a Nilusnak, a sűrű pálmaerdők közül előkandikáló ormait a fehér mecseteknek és szent siroknak, a pyramisokat és a sphinxet, azóta az álmok, a mesék színes világában élek. Abban a világban, mely benne él a szegény fellahok fekete szemének rejtelmes mélységében, az arabok álmatag tekintetében és szomorú, méla, elandalító dalaikban.

Az álmodtam Isis küldte reám, akinek saisi fátyola mögé még senki halandó nem tekintett. Küldötte reám pedig azért, mert a gizehi muzeumban levő szobrára virágáldozatot tettem pár nap előtt.

Egy nő jelent meg álmodtam és így szólott:

— Én az érdekes Ti-nek, aki három uralkodónak volt tanácsosa, titkaiknak ura, vagyok a felesége. A nevem Noser-hoteps, am

a ti nyelveteken azt jelenti: „szép a békéje“. Mert az uram *pa-himt-u-jában*, női lakosztályában méltósággal viseltem a *neb-t-em-pa* tisztét, előkelő urnője voltam a háznak, Isis megkedvelt és gyakran küld engem kedves megbizatással. Hozzád is ő küldött és ime halld a szavait: „Köszönöm neked, te idegen sápadt csillag, hogy virágokkal kedveskedtél az én szobromnak. Beleláttam a lelkedbe és tudom, hogy milyen nagy tépelődéseid vannak. Tudni szeretnéd, érdemes-e az a férfi, aki szerelemről beszél neked, arra, hogy a szivedbe fogadd? Megkérdeztem istentestvéreimet a te sorsod felől. És megtudtam, hogy az a férfiu dicsekedhetik majd el azzal, hogy te az ő *bentmerut cheft he-si-je*, vagyis az ő szeretetének a pálmája leszel, aki eléd tudja majd egykoron varázsolni a zengő lótuszvirágot. Azokat a kék istenvirágokat, melyeknek kelyheiből lágy dallam csendül meg, mikor őket a hajnali napsugár szüzi csókja érinti“.

Ezeket mondta nekem három uralkodó titkai tudójának, Ti-nek a felesége.

Félénken kérdeztem meg Noser-hotepstól, akinek mosolygó, jóságos arcza éppenséggel nem árulta el, hogy már hatezer esztendőnk előtte tért meg Aalu boldog mezőire, megkérdeztem tőle, hogy merre található az a

zengő lótuszvirág? Mert én még sohasem hallottam a hirét.

— Ezt is megizente neked Isis, — szolt ő kegyesen. — Thebában nyugszik Ahmes király felesége, Nefertari, aki istennek asszonya volt. Földi hüvelye mellett rá fog majd akadni a szent virág gyökereire az, aki a te kedvedért ezt a sirhelyet fölásatja. Évezredek nem ártottak meg nekik, nem rabolták el termő erejüket és ha a szent tóban megfürdetik, egy pár nap alatt csirát hajtanak és virágokkal pompáznak . . .

Ime, ezeket mondta nekem Noser-hoteps és én elhatároztam, hogy követni fogom a csodálatos álom rejtelmes intését. Az lesz a férjem, aki napfényre hozza majd nekem Nefertarinak, az istenasszonynak sirjából a zengő lótuszt és annak adom oda mátkagyűrűmet, aki cserébe egy ilyen éneklő virágot ad nekem.

Miss Mabel elhallgatott.

Mister Walternek a rémülettől tágra nyitak a szemei és szinte izgatottan lármázott bele a mystikus csendbe:

— De hisz ez örület, miss Mabel! Ez tiszta örület! Egy ilyen groteszk álomtól teszi ön függővé a saját boldogságát? Az én boldogságomat? . . . Vagy visszhangra talál az ön szívében lelkem nagy érzése, vagy —

— Ne folytassa, mister Walter, tudom, mit akar mondani. De józan okoskodás nem megy semmire az érzések világában. Én Isis kívánsága szerint döntök. Ha megszólaltatja a szent tavon a kék lótusz csengő-bongó zenéjét, akkor a magáé leszek . . . És most —

— De, miss Mabel, én —

— Jó éjszakát, kedves mister Walter, már késő van. És a szüleim aggódni fognak, hogy ilyen sokáig künn maradtam a terraszon. Isten önnel és a nagy Isis és Osiris. Várom az ön értesítéseit Angliában. Ha a szent virágok megfogantak, hívjon és én jönni fogok . . .

III.

Mister Walter az első napokban képtelenségnek tartotta miss Mabel kívánságát. Talán szeszély, talán tréfa, talán évődés e különös leány részéről ez a kívánság, hogy neki a zengő virágokat előteremtse? Vagy talán csak próbára akarja őt tenni?

De mindezekre a kérdésekre semmi választ sem kaphatott, mert miss Mabel másnap csakugyan elutazott és ama holdvilágos este óta nem láthatta többé.

Sokáig töprenkedett magában, mi tevő

legyen? Sértette a leány képtelen kivánsága. Azonban, amikor a gyönyörű miss Mabelre gondolt, fölmentette őt minden vád alól. Érezte, hogy ennek az országnak a mystikus levegője bódította el azt a leányt és ime most elbódítja őt is. Ha szeszély volt a leány részéről: miért ne teljesitené? Ha tréfa volt: miért ne váltaná komoly valóságra? Ha évdödni akart vele miss Mabel: ez csak lelkének hajlandóságát mutatná iránta. Ha pedig próbára akarta volna őt tenni: szabad-e neki csak egy pillanatig is haboznia?

És mint minden bolond szerelmes, nyomban hozzálátott a leány kivánságának megvalósításához.

Mister Walter magasrangu állást töltött be a katonai kormányzóságnál és könnyü szerrel megkapta az engedélyt, hogy Thebában ásásokat kezdjen.

Elég sok tudós egyiptológussal volt ismeretségben, akik megadták neki a kellő utbaigazitásokat, sőt készséggel segédkeztek is neki ebben a vállalkozásban. Mert amihez ők a kormány hozzájárulását eddig hiába sürgették, ime most megkezdhatték egy nagy multnak a földéretését.

Thebában már történtek ásások, de egy idő óta nem folytatták. Már napfényre került az ugynevezett *mastaba*, ahogy a sirkamará-

kat nevezik, melyeknek kelet felé nyílik a bejárójuk.

Most mister Walter folytatta a kutatást, az istenek asszonyának, Nefertarinak a mumiáját kereste. Nem kellett sokáig kutatni, csak folytatni ott, ahol angol egyiptológusok pár év előtt a munkát abbahagyták.

És csakhamar ráakadtak a szertartások kamarájára, melyben a halottnak áldozatokat hoztak, ételt és italt hordtak össze és a halotti imáikat mondták el füstölések közepette. Azután egy kisebb fülke következett, az ugynevezett sardáb, vagyis üres tér, melyben hű képmása volt az elhunytnak gránitból faragva. A két kamarát csak keskeny fal választotta el egymástól és egy kis nyíláson át az áldozat füstje behuzódott a sardáb-ba, az elhunyt szobrához.

Egész halom edényre, ruhára, piperetárgyra, játékra, usebti-figurára akadtak itt. Ezek az egyiptomiak véleménye szerint kellemessé tették az örök alvónak pihenőhelyét.

De ráakadt nemsokára Ti feleségére, Noser-hotepsre is.

Maga a holttest gyönyörű művű koporsóban pihent. A mumia csodálatosan tartotta magát és az isten asszonyának vonásait egy csöppet sem kezdték ki az évezredek. A nyakában lógott a dudu-amulet, mely sykomor-

fából volt faragva és mely megnyitotta előtte a megdicsőülés házának kapuit. A szivén pedig egy szent scarabeus a halottas imával.

Mély meghatottság vett erőt mister Walteren és a tudós kutatókon. mikor erre a leltre bukkantak. Ime, tehát miss Mabelnek igazat jelentett álmában Ti felesége, Noser-hoteps.

De mindez nem elégítette őt ki.

Hiszen nem a tudomány szomjusága vezette őt erre a siri helyre.

A zengő virágok gyökereire vágyakozott.

Ástak tovább, amiglen végre két egymást teljesen fedő cseréptáblára akadtak. Szinte légmentesen borultak egymásra.

Mister Walter izgatottan nyitotta őket széjjel és ime, elszáradt növénygyökerek voltak benne, melyeknek száráról még nem hullottak le a levelek.

Tehát megvan!

A zengő lótuszvirág!

Ujjongani szeretett volna örömében. De egy hanggal sem árulta el magát a többiek előtt.

A sok ezeresztendős ékszert, ruhát, csecsebecsét ott hagyta nekik. A gyökereket azonban vitte magával.

És utközben, mikor a szentelt tó felé tartott, egyre csak azon töprenkedett, vajjon az

élet csirája nem halt-e ki végleg ezekből a gyökérszálakból annyi ezeresztendők multán?

És eszébe jutott, hogy a mumiák mellett talált buzaszemekről hallotta, hogy azok sok ezer esztendő után is kicsiráztak és kalászba szöktek.

Hátha csakugyan megfogamzanak, kihajtanak a csodavirág gyökerei is? . . .

Hiszen minden olyan csodaszerű volt, ami eddig vele történt . . . Oh, nagy Isis, ha megszólalnának majd csengő-bongó hangon a szent lótuszvirágok!

IV.

Ptah, az idő istene még háromszázszor sem görgette a napot az égen végig, mikor mister Walter sürgönyt küldhetett miss Mabelnek:

„A csodavirágok már gyökeret eresztettek a szent tóban. Zöld levelük már bontakozik. Siessen a zengő bimbófakadáshoz.“

És egy tavaszi hajnalhasadáskor a szent tó partján állott miss Mabel és mister Walter.

Szép volt a leány, sugárzó szép, mint a Nilus karsu tündére . . . az arcza ragyogott, mint a Ra isten kertjében mosolygó lilium.

Mister Walter gyönyörűséggel nézte, szinte megrészegetett a tekintetétől, mintha csak a hoptoszi édes bort szürcsölgette volna.

Nem szóltak egymáshoz.

Szent áhitattal nézték a kék tó tükrén uszó lótuszt, melynek levelei között virágbimbók kék sejtelmei mutatkoztak.

Aztán lesték a hasadó hajnalt, amint piros vérével végigöntötte a kelet kapuit.

Várták, várták az első napsugarat, mely föl pattantja majd a lótusz-bimbókat.

A szemeikben mennyei sejtelmek villantak meg és tekintetük egymást csókolta.

Mister Walter ideges volt és izgatott. Mintha most kerülne Horus és Anubis istenek elé, akik az igazság mérlegére teszik a szivét, hogy döntsenek az üdvössége fölött.

Szinte reszketett a hangja, mikor megszólalt:

— És mondja csak, Mabel, mi lesz akkor, ha ezek a virágok nem zendülnének dalra? Akkor ön megtagadja majd tőlem a szerelmét?

Minden habozás nélkül válaszolt a leány:

— Akkor én nem vagyok magának szánva. Én a mátkagyűrűt Isis rendelése szerint csak egy zengő lótuszvirágért adhatom cserébe.

Mister Walter arcza e szavak hallatára olyan fakó lett, mint a tűnő reménység.

A kétségbeesés elkeseredésével zokogta:

— Nohát akkor, miss Mabel, az én boldogságomnak befellegzett. Én nem a pogány

Isistől várom a boldogságomat, hanem öntől, akit szeretek. És az igazat megvallva, én itt nem a lótusz zendülését várom, hanem, hogy az ön szívében szólaljon meg végre a szerelem dala . . . De az ön szíve Mabel, néma és érzéketlen . . . És ha ön nem szeret, Mabel, mire való nekem ezeknek a virágoknak a megszólalása?

És kirántotta hüvelyéből a kardját és összevissza kaszabolta a víz tükreán ringó lótuszokat.

Országos Széchényi Könyvtár

Tabu kisasszony.

A nemrég megnyitott Heremitage szálló terraszán ültünk és vártuk az ebéd idejét. A kilátás gyönyörű szép innen, erről a magas hegyre épített tündérpalotáról. Alattunk Nizza városa, szembe velünk a Mont-Boron, melynek ormán a temető fehér sirkövei csillognak a napfényben és a messze távolban a gyönyörű kék tenger.

A terraszon nemzetközi keveredett társaság zsibong. Francziák, angolok, németek, oroszok, lengyelek, egy-két magyar, de még egy japán is.

Az idő pompás volt. Február elején zsendülő tavasz. A levegőben ibolya illata. A szellő langyosmeleg volt. Tavaszi sejtelmek bódították meg az ember lelkét.

Hideg, fagyos, havas télből aznap érkeztem ebbe a paradicsomba és nem tudtam betelni a levegővel, a napfényvel, a virággal, a tengerrel, az ég azurjával.

Merengésből a pinczér térített magamhoz.
— Tálalva van!

Az étkezőterem felé mentem. Kissé kíváncsi voltam, hogy kinek a szomszédságába jutok, mint új jövevény. Hát bizony, igen kellemes meglepetés várt rám. A japán mellé kerültem, akiről kisült csakhamar, hogy kollégám: tollforgató ember. Dolgozótársa egy nagy japán ujságnak.

— Nem olyan öreg ugyan — mondotta szerénykedve — mint a Kin-Pavu, az ezeresztendős kínai ujság, de azért az én ujságom is egy pár századra tekinthet már vissza.

A kolléga kitűnően beszélt francziául — hiszen ezek a japánok a civilizáció élén haladnak! — és pompás társalkodó volt. Mindenről tudott beszélni és mindenről érdekesen, vonzóan, az ujságíró elevenségével, szabatosságával, színes nyelvezetével.

Igen hamar megbarátkoztunk.

Daimis kolléga megérezte, hogy milyen szívesen hallgatom és ő is valamelyes rokonérzéssel kaphatta magát én irányomban.

Együtt maradtunk a reggeli ebéd után is. Együtt sétáltunk a gyönyörű parkban és aztán szinte elválaszthatatlanok lettünk.

Együtt mentünk kirándulásra, együtt jártunk színházba, közös kocsiban vettünk részt a virágcsatában és egyéb farsangi bohóságban.

És én nem tudtam betelni az ő sajtósággal,

messze világokból, előttem ismeretlen emberekéről, viszonyokról szóló színes történeteivel.

I.

Egy este az Olimpia-színházban voltunk és egy nagyon népszerű revüt néztünk végig. A szerző a többek között színpadra vitt egy exotikus fejedelmet, aki akkoriban Párisban járt, magával hozván a háremét is. Természetes, hogy ezek a pepo-hoan-fajhoz tartozó leányok, amiké a shaw-girlök átvedlettek, az ő hiányos toalettjükben, mely nagyon is sokat árult el a bronzszínre festett testből, minden színházi messzelátót foglalkoztattak.

Még nekünk is, viharedzett férfiaknak kissé sok volt... azaz, hogy a ruhából nagyon kevés.

Az én Daimis barátom is serényen üvegezett és egyszerre csak a meglepetés hangján kiáltott föl:

— Tabu kisasszony!

Ránéztem:

— Hogy tetszett mondani?

— Ha nem tudnám, hogy ezek itt hamisítatlan francia kardalosnők, esküt mernék tenni arra a harmadik hölgyre ott jobbról, hogy az nem más, mint Tabu kisasszony.

— Tabu kisasszony? — kérdeztem.

— Igaz, még nem beszéltem önnek erről a hölgyről. Pedig igen érdekes kalandom volt vele. Majd később, az előadás után, juttassa kérem eszembe.

Az előadást végig vártuk és aztán elmentünk a Taverne Russebe, egy bok müncheni sörre.

Daimis pompás étvágygyal evett meg egykét keményre főtt hideg tojást. A sör is nagyon izlett neki.

Mikor aztán cigarettára gyujtottunk, eszébe juttattam Tabu kisasszonyt.

— Igaz — mondotta — ezt el kell mondanom önnek. Azt hiszem, érdekes kis történet. Hallgassa meg.

II.

A történet színhelye Formóza szigete, mely iránt Japánország mindig nagyon élénken érdeklődött.

A leány, akiről szó van, atajal nemzetségü, szintén ilyen hiányos öltözetü urhölgy, aki-nek az igazi nevét nem is tudom. Tabu kisasszonynak neveztük el, mert szokatlanul kényes volt tisztesség dolgában. Tabu pedig annyit jelent a polinéziai népeknél, mint szent, sérthetetlen, tilos.

Talán emlékszik rá, hogy 1895-ben Japán-

ország elfoglalta Formóza szigetét, a Kina ellen viselt háboruban. E hadjárat után kiküldött engem az én ujságom, hogy ezt a szigetet, melynek kámforfa erdői különösen érdeklik Japánországot, alaposan áttanulmányozzam.

Tudnia kell, hogy a benszülöttek a maláji fajhoz tartoznak. Van ott atajal, vonum, csu, csalizen, pajvan, pujuma, amis nemzetség. Ezeknek nagyobb része behódolt már a kínaiaknak és nekünk, japánoknak. De azért egymás között folytonos harcban élnek. Csak az atajalok nem akarnak meghódolni és állandóan rettegtetik azokat a munkásokat, akik a kámforerdőkben dolgoznak.

Hogy gátat vessünk e rakonczátlan faj pusztításának, kénytelenek voltunk országunkat ágyusházakból álló kordonnal körülfogni, melyekben japán tisztek és altisztek parancsnoksága alatt lévő katonaság tanyázik.

Egy ilyen ágyuházban laktam én is, mikor Formóza-szigetén tartózkodtam és magam is gyakran vettem részt a támadó atajalok visszaverésében.

Máskülönben nagyon érdekes ez a kínai tengerben lévő nagysziget a maga trópusi jellegű növényzetével.

Én egész nap barangoltam, vadászgattam és akárhányszor eljutottam a Tam-szui-ki

folyóhoz, meg a Tikához, ahol már nagyon forró volt lábam alatt a föld, mert gyakran abban a veszedelemben forogtam, hogy — itteni szokás szerint — valamelyik embertársam a koponyámra kívánkozik, hogy vele a város bejáratát földiszitse.

Amint egy napon vadászpuskámmal a közeli erdőben kószáltam, egyszerre csak a süriüségéből fájdalmas sikoltást hallottam. Odarohantam és szörnyü látványnak voltam tanuja. Egy nagy csörgőkigyó egy fiatal atajal leány szinte meztelen teste köré tekerődött.

Nem haboztam egy pillanatig sem. Odaugrottam és vadászkésemmel kettévágtam a rettenetes bestiát, mely már megmarta a fiatal leány védekező karját.

Az állat természetesen kimult. Nagynehezen lecsavartam félelmetes testét a leányról. Kiszivattam a leánynyal a seb helyét s aztán a nálam lévő szeszes italból kínáltam meg. Addig itattam, amig mámoros nem lett. Annyit értek az orvosi tudományhoz, hogy a kigyómarás ellen így kell védekezni. Természetes, hogy kellő óvatossággal erős szorító kötést is alkalmaztam a karjára, hogy a méreg a keringés útján tovább ne terjedjen.

Aztán fölkaptam a leányt és a karjaim között elhurezoltam a legközelebbi ágyusházhoz, a lakásomra.

III.

A leány élete meg volt mentve. A méreg nem terjedt tovább és nem számítva némi kis aléltságot, a kis vad leány eléggé jól érezte magát. Beszélni nem tudtam vele, de egy kínai katona, aki már sokszor összetűzött ennek a leánynak a nemzetségével, az atajalokkal, értett a nyelvén.

Megtudtuk, hogy a kisasszony a kukoricza-földeken járt, aztán egy fáczánt kergetve, az erdőbe jutott és itt érte utól a baj.

Különben pedig — itteni fogalmak szerint — nagyon érdekes leány volt ez a kis atajala. Kóczos fejét pántlikák diszitették. Az arcza nem volt festve, mint a férfiaké, akik a homlokukra, meg az állukra festéket mázolnak, a felső metszőfogai sem hiányoztak, mint a férfiaknak. A teste üde volt és arányos. A szeme pedig feketén égő parázs.

Nagyon hálásnak mutatkozott irántam, a megmentője iránt és mikor látta, hogy jól bánunk vele, nem volt többé olyan vadócz és félénk.

A katonák természetesen évődni kezdtek vele, de már ekkor olyanná vált, akár a kis tigris. A tolmácsunk pedig rájuk förmedt: ne bántsák, mert ez a leány - - tabu. Tilos! Még

magunkra zuditjuk az egész vad törzset, ha a leányt bántalmazták.

Nem is bántották Tabu kisasszonyt, akit pár óra múlva visszakisértettem városának bambusz-kunyhói közé.

Egészen jól érezte magát és végtelen hálás pillantásokkal vett bucsut tőlem, mikor az erdő szélén tőle elváltam.

A nagy, csöndes magányban aztán sokszor eszembe jutott nekem még Tabu, a bronzszinü kis leány. Égő pillantásai, melyekkel tőlem elbucsuzott, nyomot hagytak a lelkemben. Olyan tiszta volt a tekintete, mint a gazelláé.

Vajjon milyen emléket vihetett ő magával a mi ágyusházunkból?

De az idő telt és én szorgalmasan tanulmányoztam a szigetet és vállra vetett fegyverrel gyakran barangoltam be a buja, tropikus vidéket.

IV.

Egy napon — két héttel az első találkozás után — lelkendezve futott felém az erdőben Tabu kisasszony.

Ugy látszik, hogy várt rám egy aralia izmos törzse mögött.

Egyenesen odafutott hozzám és fölindultan

hadart és gesztikulált valamit. Én természetesen egy szót sem értettem belőle, ami őt még türelmetlenebbé tette. Hol a fejére mutatott, hol a nyakára, aztán a meghalást mimelte. Minthogy semmiképen sem tudtam eligazodni rajta: hazasiettem a tolmácsért.

Csakhamar visszatértünk és megtudtuk, hogy szerelmi dráma készül a bambusz-kunyhók között, melynek egyik szenvedő hőse én lettem volna.

Tabū kisasszonyért ugyanis két derék atajjal levente versengett. A formózai atajalok között tudomásom szerint az anyakönyvi viszonyok még nincsenek ugyan rendezve, szerelmi kodexükben vágy és teljesülés ikertestvérek, de, úgy látszik, Tabu csakugyan szentnek, sérthetetlennek, tilosnak tekinthette magát, mert a két imádó élethalálharczra ment érte.

Csakugyan életre és halálra szóló harc volt.

Hazai törvények, hagyományok szerint ugyanis, ha két atajjal embernek pöre van egymással s ügyüket békésen elintézni nem tudják, akkor mind a kettő elhagyja a várost s aki hamarább tér vissza versenytársa fejével, vagy bármely ellenséges emberfejjel, melyet aztán a város bejáratánál tűznek ki, az nyerte meg a pört.

És képzelhető-e elkeseredettebb pörbeszálás, mint az asszonyért vivott harc! A természet vad gyermekeinek, vagy mint a kínaiak őket nevezik: a szang-fanoknak szerelmi féltékenysége pedig irtózatossá vérengzéssel jár.

Pongnak hívták az egyik Rómeót, a másikat meg Kongnak.

Tabu kisasszony bevallotta, hogy az ő szive Pongé és retteg attól, hogy Kong tér majd vissza elsőnek a diadaljelvénnyel.

Mert a két férfi elhatározta, hogy elhagyja a várost és nem tér vissza ellenséges koponya nélkül.

És Tabu azért sietett hozzám, hogy tudomásomra adjon egy rettenetes titkot. Az a gaz Kong ugyanis az én becses koponyámra vetette a szemét és azzal akarja az ő kezét meghódítani. Elárulta otthon bizalmasan, hogy engem meg fog lesni az erdőben és haza viszi majd magával a fejemet. De Tabu hálát érzett irántam és gyűlöletet Kong iránt. Eljött, hogy engem figyelmeztessen: vigyázzak magamra.

Meghatott a vad leánynak ez a nemes érzése.

— Nagyon szereted Pongot? — kérdeztem tőle?

Nem értette meg. Hogy is értené meg egy fiatal leányzó a szerelem fogalmát!

— Szivesebben vennéd, ha Pong volna a győztes? — hangzott most a vallatásom.

A leány bólintott a fejével.

— No, hát majd segítünk rajta, kis Tabu. Elővettem egy kis forgópisztolyt és feléje nyújtottam.

A leány szeme fölillant. Ah, ugy látszik, már ismerte ennek az ördögös szerszámnak a rettenetes erejét.

— Vedd ezt a pisztolyt és add oda Pongnak. Ő majd aztán tudni fogja, hogy mit kell tennie.

A kínai tolmácsom még külön megmagyarázta a fegyverrel való bánásmódot és aztán elbucszunkt a kis Tabutól.

V.

Harmadnap boldogságtól ragyogó arczezal állított be ágyusházunkba Tabu kisasszony, most már madame Pong.

Visszaadta a forgópisztolyomat és ajándék gyanánt egy drótból szőtt fejbédő süveget ajánlott föl.

A Kongé volt.

Kongnak ugyanis már nem volt rá szüksége; mert a feje tegnap a város bejáratát diszította.

A skarabeusz.

I.

Hardship lord igen szenvedélyes régiséggyűjtő volt és a palotáját méltán lehetett muzeumnak nevezni. Sok nevezetes, érdekes és értékes tárgy volt ott fölhalmozva, melyeket jórészt maga Hardship lord hordott össze, mikor a földtekét körülutazta. Nagy jövedelmeinek jelentékeny részét erre az ő muzeumára fordította és az volt a legnagyobb büszkesége, ha tudósok mentek hozzá megcsodálni a gyűjteményét, vagy tudományos folyóiratok foglalkoztak muzeumának egyik-másik unikumával. Leginkább egyptológiaiával foglalkozott, de a legnagyobb összegtől sem riadt vissza, ha egyéb érdekes ó-kori leletet kaparíthatott meg a gyűjteménye számára.

Őt magát éppenséggel nem elégitette ki a sok ereklye és régiség, melyet összehalmozott.

Gyakran, ha ábrándozásnak eresztette a

lelkét, csodálatos muzeumról álmodozott. Ha ő egy olyan muzeumot tudna létesíteni, amint ő szeretne!

Ott volna elsősorban az a darabka kő, mely letörött a tizparancsolat táblájáról, mikor Mózes dühében a földhöz vágta, látván az aranyborju körül tánczoló zsidókat. Ott volna egy kockája az *Urim*-nak és *Tumim*-nak, melyet Áron főpap viselt a mellén. Azután egy kis üvegszekrényben Érisz aranyalmája mellett heverne a Párkák ollója. Diszhelyen állana Sappho aranylantja és Circe varázssvesszője, mellyel az embereket állatokká változtatta át. Magas emelvényre helyezné Odin isten *Hlidskialf* nevű trónusát, melyről az egész világon végig lehet tekinteni. Azután a Szibillák könyvei következnének, ezek mellett Hekate három kulcsa, mellyel az eget lehet megnyitni. A szent grál mellett, ama csodálatos tál mellett, mely egyetlen darab smaragdból van csiszolva és mely Sába királynő ajándéka gyanánt először Salamon király birtokában volt, ott volna Damoklesz kardja és Pandora szelenczéje.

De Hardship lord álma még ezzel sem teljes. Muzeumában szeretné látni az északi mitológiának *Gleipnir* nevű széttéphetetlen varázsszalagját, mely asszonyok szakállából, medvék idegeiből, macskaléptek neszéből,

madarak nyálából, halak hangjából és a hegyek gyökereiből készült. Azután sorra következnek Abarisz arany-nyila, melyen étlenszomjan tudott országról-országra röpdülni. Egy toll a stimfáli madarak ércszárnyaiból; egy fürt Berenice aranyhajából; egy evező a bolygó hollandi hajójáról: egy nilusi korsó, mely Kanobusz istent ábrázolta, Janusz kulcsa; Merkur botja; a gordiusi csomó; Vénusz öve; Nizusz király biborszinü szerencse-hajaszála, melyet az istenek adtak neki és melyet leánya ellopott tőle, a bőség szaruja, e cornu copiae, melyet Amáltea kapott a fiatal Zeusztól, amiért gyümölcsessel töltve fölajánlotta neki annak a kecskének letörött szarvát, mely a gyermek-Zeuszt egykoron tejével táplálta; a kis Szindri törpétől készített Miölner nevű rettenetes kalapács.

Ez mind-mind benne volna abban a muzeumban, melyről Hardship lord álmodozott és még sok minden egyéb, amiről csodákat mesél a rege és a hagyomány.

II.

Csodálatosképpen azonban a régiségek ez a szenvedélyes gyűjtője, mikor a házasesetre szánta el magát, egy nagyon fiatal, szép

leányt vett feleségül. A lord bizony már maga is az ó-kor felé kezdett lépkedni, a felesége azonban még a legujabb kornak muzeumában is feltűnést keltett volna.

A házassága nem is ment olyan könnyen. Miss Amaranthe szegény leány volt ugyan, de azért a deres szakállu milliomos lordnak nem a maga jószántából lett a felesége. A szülei kényszerítették rá, akik telebeszéltek a fejét, hogy ez a házasság milyen nagy szerencse lesz — ő rájuk. A lord igen jelentékeny összeggel biztosította a szülők jövőjét és Amaranthe föláldozta az élete boldogságát a szülei jóvoltáért. Ő mást szeretett, egy becsületes, szegény ifjut. És férjhez kellett mennie egy öreg milliomoshoz.

Megtette, mert nem akart hálátlan gyermek lenni. Mert nem nézhette az anyjának könyeit, nem bírta el apjának sóhajtozását az örökös nyomorról.

És Hardship lord nászutra indult muzeumának e legszebb gyöngyszemével, gyönyörűséges, karcsu, lótusz szépségű feleségével.

Olaszországba mentek. Az ősz a tavasszal. A ragyogó ősz a borus tavasszal.

Azonban Hardship lord még a nászuton is megmaradt régiséggyűjtőnek. Minden város régiségboltjait végigjárta fiatal feleségével és egész napokat töltött a dohos, mohos, pené-

szes régiségek között. Genovában a Corso Szolferinón egy öreg antikváriust keresett föl a nászutazó régész. Ismerte régebbről ezt a boltost; több izben vásárolt nála muzeumi tárgyakat.

Signor Ermellino is nagyon megörvendezett, mikor régi vevőjét, Hardship lordot megpillantotta.

Volt is rögtön valami rendkívüli érdekesége a lord számára.

— De ugy nézze meg a lord, hogy egy csudadologhoz fog jutni.

Az öreg gyűjtő kezdett izgatott lenni a hosszú bevezetés után.

— Mi az ? Mi az ? — kérdezé izgatottan.

— Egy skarabeusz. Egy csodaszép egyiptomi skarabeusz, remek papirusszal együtt, mely származását megmagyarázza.

A lord szeme megvillogott, mikor az antikvárius eléje tette a skarabeuszt a papirusszal együtt.

És magyarázni kezdte a feleségének :

— Amint láthatja, ez egy bogarat ábrázol, Ptah isten állatját, melyet az egyiptomiak szentnek tartottak, mert benne a jelen és a jövő képét látták. Kétféle skarabeuszt ismerünk: vallásos, azaz halottak részére készült skarabeuszt és olyant, melyet többnyire pesétgyűrűnek használtak. A halotti skara-

beuszt a mumiák halotti lepedőjére tették, a szív helyére, melyet a balzsamozás alkalmával a halottból kivettek. Vannak olcsó anyagból: égetett földből, zöld homokkőből készült skarabeuszok, ezeket a szegényebb halottak mellé tették. Vannak azonban drágakövekből készült ilyen halotti ereklyék, mint ez is, mely, mondhatom, igen szép példány.

— Hátha még a történetét megismeri, lord!

— Kiváncsi vagyok rá.

— Ez a papirusz elmondja. Hitelesen lefordítottam egy orientálista tudóssal. Ha tetszik, elolvasom.

— Kérem szépen.

— Előre kell bocsátanom — kezdte az antikvárius — hogy a szakértők egybehangzóan azon a véleményen vannak, hogy ez a papirusz a II. dinasztiaéhoz tartozó Szondu király korából való és egy Nofrit nevű leányka mondja el szomorú történetét halotti könyörgésében, mely szóról-szóra így hangzik: „Üdv nektek, istenek, itt az Igazság és Igazságosság termében, kiknek keblében nem lakozik hazugság, akik abból az igazságból éltek, a mely Ön-ban honol és abból tápláljátok szíveteket a naptányérában lakozó Isten-király színe előtt. Én a szegény kis Nofrit vagyok, aki nem lehettem a szegény Hunié, akit sze-

rettem, hanem egy másé, akit nem tudok hamis lélekkel megcsalni. Ezért haltam meg a magam akaratából. Mentsetek meg, ó fenséges hatóságok az utolsó ítéletnek e napján Tifontól, aki az ember beleivel táplálkozik; engedjétek magatokhoz a halottat, őt, aki ártatlan, aki nem tud hazudni s aki nem követett el semmi rosszat soha, nem vétkezett, nem tett hamis tanubizonyságot, aki nem terhelte magát semmivel, hanem igazságból él és igazságosságból táplálkozik. Ő az istennel kibékült a szeretetben; ő kenyeret adott az éhezőknek, vizet a szomjuhozónak, ruhát a meztelennek, áldozatot nyújtott az isteneknek, halotti lakomát az elhunytaknak. Mentsetek meg őt önmagától, ne valljatok ellene a halottak fejedelme előtt, mert az ő szája tiszta és tiszta az ő két keze.“

— Szegény, szegény kis Nofrit — szólt Amaranthe egészen meghatottan.

— Ugy látszik, öngyilkos lett — szólt a lord kissé szárazon.

— Még pedig szerencsétlen szerelem miatt — magyarázta signor Ermellino.

— És mi van a skarabeuszra írva? Elolvastatta? — kérdezé a lord.

— Igen. Ezt már bizonyosan a lord ur is el tudja olvasni. Csaknem valamennyi skarabeusznak ez a fölírása: „Oh, szivem, aki

anyámtól eredsz, ne fordulj ellenem az ítélet napján!”

— Ugy van, ugy van — vélekedik a lord. — Ez a rendes, megszokott fölrás. Némiyiken így is szokott lenni: „Szivem anyámtól ered, szivem velem van elváltozásában.“ Ezt már ismerem.

— Oh, hiszen a lord ur nagyon járatos az egyptológiában! — udvariaskodott a kereskedő.

A lordnak nagyon tetszett a skarabeusz is, meg a papirusz is, büszkén gondolt rá, hogy muzeumát egy újabb kincsesel fogja gazdagítani és megvette az egyptomi régiségeket.

A skarabeuszt odaajándékozta a feleségének, a papiruszt pedig gondosan eltette.

III.

Másnap a „*Corriere di Genova*“ a következő hirt közölte:

— *Egy angol nő öngyilkossága.* Városunk egyik lelegelőbb szállójában ma reggel átlőtt szivvel találtak egy angol nőt. H. lord fiatal feleségét. Meg van állapítva, hogy a gyönyörű, szép fiatal nő a saját akaratából vált meg az élettől. Ez egy levélből is kitűnik, melyet halála előtt irt és melyben igen sajátságos módon vesz bucsut az élettől. Mó-

dunkban van a levelet egész terjedelmében közölni: „Miatyánk, ki vagy a Menyekben. Üdv neked, kinek keblében nem lakozik hazugság. Én a szegény Amaranthe vagyok, aki nem lehettem azé, akit szerettem, hanem egy másé, akit nem tudok hamis lélekkel megcsalni. Ezért haltam meg a magam akaratából. Mentsetek meg, ó fenséges hatóságok az utolsó ítéletnek e napján a pokol sötét világától és engedjétek, hogy az Ur fényében lakozhassam, én, aki ártatlan voltam és a bünt kerültem, hazudni nem tudtam és nem követtem el semmi rosszat soha. Kibékültem istenemmel szeretetben; kenyeret adtam az éhezőnek, vizet a szomjuhozónak, ruhát a meztelennek. Tiszta volt a lelkem, tiszta a két kezem. És meghaltam, mert nem tudtam hazudni.

Miatyánk, ki vagy a Menyekben, legyen meg a te akaratod . . .

Amaranthe.“

*

Miss Amaranthét a genovai gyönyörű szép campo santiban temették el.

Férje remek piramist emeltetett föléje egy nagy szfinx-szel.

Az egyiptomi Nofrit-leányszónak skarabeuszát pedig rátette a fiatal asszonynak golyóval átlyukasztott szívére.

Sif.

Csodálatosan ragyogó aranyhaja volt Sifnek, Thor isten feleségének, a skandináv mythologia Ceresének. Hajának varázslatos aranyhálója kész veszedelem minden fiatal ember szivének. Az ifju Loki is foglya lett Észak Loreley-jának. Halálosan beleszeretett. De mikor megtudta, hogy a kaczér Sif egy fiatal harcstól sem tagadta meg kegyeit, egy pásztoróra alkalmával . . .

De ezt majd csak egy modern történet keretében fogom elbeszélni.

I.

A modern Sifnek a neve Geraldine volt. A férje nem tartozott az istenek közé. Előkelő állása volt egy miniszteriumban, ahol legfőlebb csak félistennek tekintették.

És ez a félisten szintén rabja lett Geraldinnek. Hajának aranyhálójába keveredett és onnan nem volt többé szabadulása.

A szőke csodának különben is hódolt az egész aranyifjuság. Kegyeiért egész sereg ifju sziv vérzett vágyakozva. És a kaczer démonról azt suttozták, hogy van szive. Nagyon is van szive.

Arany hajsálai bűvös igézzel kötözték meg áldozatait. De ezeknek az áldozatoknak a vértanusága megdicsőülés volt, ha azokra a gyönyörökre gondoltak, amelyekből Geraldine hajának arany sátra alatt részük jutott.

A férj — a miniszterium félistene — a színházban látta meg legelőször Geraldinét.

Egy páholyban ült és arca körül glória-fény sugárzott.

A haja volt.

Csodálatos haja, mely még csodálatosabban volt fésülve.

Faustinának, Antonius feleségének hajviselétét utánozta. Előhaja a homlok fölött fölfelé emelkedett és az oldalhajakkal egyesülve hullámszerű modulációkban omlott alá a halántékokon a fülig, hol eltűnt, a fül előtt egy-két gyürüdző fürtöcskét hagyva. Ebbe a hajba gyöngysor volt fonva, mely a haját két részre osztotta. A homlokon a haj alsó része simán oszlott kétfelé, felette pedig a hajból készült fonat illeszkedett. A hátsó haj a nyaktól kezdve föl volt fésülve és a fej-

bubon egy csomóban csucsosodott össze. A nyakon apró kis hajfürtök kaczerkódtak.

Ebben a csodálatos frizurában, a páholy peremére hajolva, büszke szépségében Geraldine olyan volt, mint egy klasszikus istennő.

Az államtitkár ur szemei szinte kápráztak a ragyogó szépség láttára.

Fölkereste Geraldinet a páholyában.

És ettől a perctől kezdve rabja lett arany hajának.

II.

Az nem lett volna baj, hogy Geraldine egy előkelő állású férfinak lett a felesége. A baj az volt, hogy nem üres szívvél vonult be az államférfiu házába.

Egy fiatal festő arcza is benn volt az ő szívében. Ez a művész sokszor megfestette a szép tündérleányt és szenvedélyesen megszerette ragyogó szép modelljét. Ugy érezte, mint ha ennek a nőnek a láttára ihlet szállná meg, mintha a színek intenzivebb hatással ragyognának, mintha fantáziája kéjes izgalomban lángolna, mintha . . . Eh, maga sem tudta, mit érez.

Amit erről a nőről festett, minden képnek varázslatos ereje volt, mely neki dicőiséget

és hírnevet szerzett. Dicsőségnél és hírnévnél is többet: boldogságot.

Geraldinének is nagyon tetszett ez a szenvedélyes, viharos szívű művész, aki egész lelkével, művészi geniejének minden szárnyalásával az ő szépségének volt rajongó bámulója.

Mikor azonban az élet brutális prózája szólalt meg s egy nem álmodott szerencse kopogtatott az ajtaján, mikor arról esett szó, hogy szédületes magasságban csillogtathatja veszedelmes szépségét: nem habozott egy perczig sem.

Könnyen kész volt a választással.

Elvált a festőtől, akit kétségbeejtett. Mert a szegény művész imádta a gyönyörű leányt, az ő Muzsáját és úgy érezte, hogy elvesztvén a leányt, most már összetörheti ecsetjét, palletáját.

Geraldine nagyon megsajnálta a szegény művészt és szívében a művész képével vonult be az előkelő államférfiu palotájába.

III.

Az sem lett volna baj, ha Geraldine, férje mellett egy művész-ifjunak képét szerelmesen őrzi meg a lelkében.

Legalább neki ebből semmi baja sem származott volna.

A baj az volt — és ez már aztán nagyon súlyosan megbosszulta magát — hogy a kaczer nő nem érte be férje gyöngédségével, áldozatkészségével, nem érte be a festőművész titkos szerelmével, hanem kaczeróságának telhetetlenségével újabb hódolók tömjénfüstjére áhitozott.

A férj, akit e csodálatos szépségű asszony birásának már a tudata is boldoggá tett, nem igen vetett ügyet Geraldine kaczerkodásaira, hódoló hadjárataira.

Nem úgy a titkos imádó.

A festő Árgus-szemekkel őrizte az imádott asszony minden lépését és titkos találkozásai-
kor mindig keserű, sőt fenyegető szemrehányásokkal figyelmeztette Geraldinet esztelen hűtlenségére.

Geraldine tagadott mindent.

Minden alatt pedig egy fiatal harczossal, egy mágnáscsalád hadnagyi rangban levő sarj-
dékával folytatott flirtje értendő.

A férjet figyelmeztették rá. Vállat vont. Ő nem féltékeny. Csak hadd élje világát az ő szőke istennője.

A szerető azonban — az emlékein fájdalmasan csüngő festőművész — egész lelké-

ben föllázadt a kaczer asszony újabb hűtlenségén.

Megtízszerezett éberséggel ügyelt most már ideálja minden lépésére és a könnyelmű, elbizakodott, kaczer asszony bűnéről csakhamar kétségtelen bizonyítékai voltak.

IV.

Verőfényes, napsugaras, ragyogó tavaszi délelőtt a festő atelierje csupa fény volt, csupa világosság.

A festő nagy léptekkel járt fel és alá műtermében és izgatottan nézett ki a nagy ablakon, mely egy kertre nyilott. A virágok most fesledeztek tavaszi szüzességben és a pázsitok zöld bársonya szinte nevetett a napsugárban.

A művész idegesen dobolt az ablakon, aztán megint megkezdte izgatott sétáját a nagy műteremben. Egyszerre csak, mikor éppen egy váza előtt állt, melyben rózsaszínű cseresznye-virágok illatoztak, megszólalt a villamos csengetyü.

Az ajtóhoz rohant. Kinyitotta.

Ragyogó szépségben, a tavaszi üde levegőtől kipirult arccal állott előtte — Geraldine.

A festő arcán mosoly jelent meg. De a szívében sötét fájdalom volt.

Ha Geraldine nem annyira elbizakodott, talán ki is olvashatta volna a művész szeméből a veszedelmet, melyben forog.

Leült egy nagy karosszékbe s egy cseresznyeágot vett a kezébe.

— Hát mi az, barátom? Valami új képről beszélt. Megint meg akar festeni?

— Igen, Geraldine, — szólt a művész. — Nagyon szeretnék megfesteni, mint egy Sifet.

— Mint micsodát?

— Mint Sifet. Sif, a skandináv hitrege szerint, Thor istennek volt a felesége. És annak is olyan csodálatosan bűvölő, szép aranyhaja volt, mint neked...

— Sif, milyen furcsa név! Hát most egy skandináv istennő legyek?... És mit kell tennem?

— Egészen fel kell bontanod a hajadat, hogy újra lefesthessem ezt az omló aranyzuhatagot.

— Elrontsam a frizurámat?

— Majd felkötöd á la grecque... hiszen nem először történik.

Geraldine, aki már ismételten ült modellt, csakhamar beletalálta magát a helyzetbe. A haját lebontotta a festő kívánsága szerint és odaült a modellek emelvényére.

A művész megigazitotta a staffeleit. Aztán

odalépett Geraldinehez, hogy a kellő poseba helyezze.

A szép asszony engedte magát. Engedte, hogy a művész beletemesse ujjait puha, buja, tömör hajába s csak éppen, hogy mondjon valamit, megkérdezte:

— És aztán mi történt azzal a Siffel?

Kissé reszkető hangon mondá a festő:

— Az egy nagyon kaczer, hütlen teremtés volt. A férjét, a derék Thor istent megcsalta egy fiatal emberrel, a daliás Lokival. De ez nem volt elég. A nyomorult asszonynak megtetszett egy fiatal hadnagy... izé... egy fiatal harczos és ezt is kegyeiben részesítette. De ez okozta aztán vesztét. A derék Loki megbosszulta magát a kaczer asszonyon.

— És mit tett? — kérdezte kissé nyugtalanul Geraldine.

Mint egy bosszuálló arkangyal dörögte most a művész:

— Azt tette, amit én cselekszem most teveled. Tövéből levágta a csalfa szirénnek veszedelmes fegyverét: csábító aranyhaját.

És amig a festő ezeket a szavakat mondta, egy kis ollóval, melyet a zsebében rejtett volt, dus aratást tartott Geraldine hajában, melynek csodálatos fürtjei egymásután hullottak alá a földre, mint aranypatakok az ötvös-művész kohójából.

Rémes sikoltásba tört ki Geraldine.

De már késő volt.

Aranyhaja, erejének, csábitásának veszedelmes fegyvere ott hevert már mind a földön.

*

A skandináv mythologia szerint Thor isten mikor meglátta Sifnek minden ékességtől megkopasztott fejét, mint aféle bárgyu, pipogya férj, kényszerítette Lokit, hogy az elfekkel uj aranyhajat szövessen Sifnek.

Az államtitkár ur azonban már nem volt ilyen ostoba.

Mikor meglátta Geraldinet kopasz fővel, eltünt ennek a nőnek a varázsa is.

Bizony elkergette a házából a csalfa tündért.

Országos Széchényi Könyvtár

Biblia.

Lea, aki mint egykoron Ruth, árpafejeket szedett az aratók után, belefáradva a sok görnyedező hajlongásba, egy pillanatra kiegyenesedett. És csak most lehetett látni, hogy milyen remekbe teremtett leány ez a Lea. Olyan karesu volt, szinte mint az árpakalász, melyet marokba gyűjtött. És itt a Garizim hegy tövében, bizony önkénytelenül az Énekek éneke gyönyörűséges menyasszonyának látszott. Sáronnak rózsája. A nyaka, mint az elefánttetemből csinált torony, a turris eburnea, a szemei, mint az Esbonbeli halastók, ami pedig a fejére tétetett — hogy folytassuk a Sir hasirim költőjének hasonlatait — hasonló a Karmelhez és a haja fonatékja olyan, mint a szederjes bársony: akár mely király is megköttetnék az ő járásában.

Bizony ilyen gyönyörűséges leányzó volt a bibliai földön, a Garizim hegy tövében kalászkot szedegető Lea.

A sok görnyedezésben kifáradva, egy pil-

lanatra fölegyenesedett és most csakugyan úgy láttatott, mint egy hajnal, szép, mint a nap és olyan üde, mint a tavasszal bimbózó mandragóravirág.

De az orra éppenséggel nem hasonlított a Libánus tornyához és nem is nézett Damaszkus felé. Inkább a szomszédos árpatábla felé, ahol az aratókkal éppen most és elég hangosan rendelkezett egy fiatal legény.

Gad volt, a leggazdagabb samaritánusnak a fia, Lea szivének választottja. Szép, daliás legény volt, büszkesége egész Dsebel-et-Tornak és környékének. Mert az apjának tekintélyes vagyona volt. A Garizim-hegy tetején lévő romok széles, nagy árpaföldekre tekintettek alá és ezek mind Gersonéi voltak és volt neki számos kecskéje, juha, lova és számar.

Lea pedig szegény leány volt. A főpapnak, Dánnak a leánya.

És Lea és Gad szerették egymást. Gerson azonban, aki éppen olyan gögös volt, mint a minő gazdag, hallani sem akart arról, hogy az ő büszkesége, az ő daliás, szép fia egy földhöz ragadt szegény leányzót hozzon a házhoz.

Gad most otthagytá az aratókat és Leához közeledett.

A mesgyénél találkoztak egy kő mellett,

melybe kufi nyelven rejtelmes sorok voltak bevésve.

Már alkonyodott és a romokon, melyeket Johannes Hyrcanus a dicső templomból a a Garizim hegyen meghagyott, rajta pihent a bucsuzó nap aranya.

A két fiatal szerelmes dobogó szívvvel állott egymás mellett.

Az öreg hajthatatlan, — kezdé szomoruan Gad.

— Beszéltél vele? — kérdezé a leány félénken.

— Nemcsak beszéltem, de össze is különböztem vele. Megesküdtem neki, hogy én rajtad kívül soha senkit sem akarok feleségül.

— Oh, Gad, mennyire szeretlek!

— De ő erre azt mondta, hogy akkor nem is hozhatok hát az ő házához asszonyt. Én daczosan azt válaszoltam neki, hogy majd megleszek én te veled az ő házán kívül is, mire ő nagyon megharagudott. Először kikergetett az udvarra, majd később utánam jött, — azt hiszem, megijedt egy kicsit a nagy szigorúságától, — utánam jött és engesztelékeny hangon mondá: csak olyan nagyon szegény ne volna. Csak legalább harmincz kecskegödölye bégetne az apja udvarán . . . De . . . de . . . de . . . És aztán minden

félét kezdett beszélni az ő vagyonáról, amit olyan keservesen gyűjtöttek az ő apái s dédapái . . .

— Akkor hát, Gad, talán jobb is lesz, ha a mi utaink elválnak . . . nézz te egy gazdag leány után, én meg majd elmegyek messze innen . . . messze innen . . . a Jozafát völgyébe . . . a temető völgyébe . . . az örök álom világába.

— Már hogy mennél én drága Leám, már hogy mennél?! Te itt fogsz maradni . . . és mi boldogok leszünk . . . és nekem nem kell az apám földje, juha, kecskéje, lova, szamara . . . és nem kérdezem, hogy mekeg-e az udvarotokon harmincz kecskegödölye? . . . Mert csak te kellesz nekem, Lea, te vagy az én minden kincsem, lelkemnek mennybéli gyönyörüsége . . .

És kebléhez szoritotta a leányt . . .

És az ajkaik összeforrtak.

Holott a tarlón boldogan ismételte a bujdosó fürj: Pitypalaty! Pitypalaty:

II.

Bizony Dán, Dsebel-et-Tor főpapja nagyon szegény ember volt. Nem hogy harmincz, de bizony egyetlen kecskegödölye sem bégetett

az ő udvarán. Jámbor, istenfélő ember volt és egész életét az istenes tudományoknak szentelte. Kicsiny hitközsége bizony alig adott neki annyit, hogy abból az életét eltengethesse.

A samaritánus kis községnek ő volt a főpapja.

Csodálatos, hogy ezek a samaritánusok, noha törzsüket annyi balsors érte, még mindig nem haltak ki és Nabulusban még most is akad néhány száz belőlük. Ezek tulajdonképpen utódai azoknak az assziroknak, kikkel az asszir királyok betelepítették volt Izrael országát, melynek előkelőbb lakosait fogságba hurezolták és utódai ama zsidóknak, akiket az asszirok otthon meghagytak. Samariának nevezték el ezt a kis földrészt és az új lakosok is Jehova tisztelői lettek. Mikor a babiloni fogságból visszaköltözött zsidók újra építették a jeruzsálemi templomot, a samaritánusok részt akartak venni ebben az ő munkájukban, de a zsidók megtagadtak tőlük minden közösséget és a két felekezet között, — minthogy árulkodás is történt — nagy gyűlölködés támadt. A samaritánusok aztán Garizim hegyén építettek egy templomot, melyet Kr. e. 129-ben Johannes Hyrcanus pusztított el.

A samaritánusok még ma is — Pierre Loti

néhány év előtt még 2—300-ra akadt — az ősi vallásban élnek, egyedül Mózes öt könyvét ismerik el szentírásnak és valamely Messiásra várnak, aki majdan fölépíti a Garizim hegyén elpusztult templomukat. Már régen kihaltak tartották őket — hiszen kétezzer esztendőre tekint vissza a történetük! — mikor a tizennegyedik században Tudelai Benjamin rájuk akadt.

Ennek a szegény, jámbor kis községnek volt a főpapja Dán, aki bizony nem bővelkedett földi javakban és akinek lelke tele volt az eljövendő Messiás fényességével.

Egyelőre azonban nagy szomorúságot okozott neki az ő Lea leányának, szive egész teljességének bánatos sorsa.

Végigsimogatta szederjes bársonyhoz hasonló hajának fonatékját, átkarolta leányának gömbölyü, puha vállát és megnyugtatón iparkodott őt:

— Harmincz kecskegödölye, igaz, hogy nem megeg az udvaromon, de én nem adnálak Salamon templomának minden kincseért sem. Mert te különb vagy Sába királynőjénél és Jahva a világ gyönyörűségére teremtett téged. És ha az a fiu, az a Gad, azt hiszi, hogy az ő boldogságához legalább harmincz kecskegödölye szükségeltetik, hát akkor —

— Nem ő hiszi azt édes jó apám, nem Gad hiszi. Hanem az apja kívánja. Követeli. Gad szeret engem. És megesküdött, hogy más nem lesz a felesége.

— Ha szeret, akkor igazán nem lesz más a felesége. Bizzál istenben, jó leányom, harmincz kecskegödölye nélkül is boldogság vár reád. Mert megérdemled.

Egy európai idegen toppant be ebben a pillanatban a főpap udvarára.

III.

— Dán samaritánus főpapot keresem, — kezdé az idegen.

— Akkor jó helyen jársz, Naraksai Dán főpap én vagyok. Légy üdvöz idegen és foglald el a házamat.

— A házadban béke legyen és égi szerencse. Messze idegenből való vagyok én és egyenesen hozzátok vezetett az utam tengerentuli országokból, hogy megismerjem a te kis törzsedet és azt a régi, régi szent ereklyét, melyet őriztek.

— Törzsünk bizony az idők hosszú válságában nagyon csekélyre leolvadt már. Alig vagyunk már néhányan Manasse utódai. Ami pedig azt a szent ereklyét illeti, a bibliát,

Mózes öt könyvét, a legrégebbit, mely e föld kerekiségén megmaradt, szintén megmutathatom neked.

— Nagy hálaóra kötelezel, jó pap, ha alkalmat nyújtasz nekem arra, hogy megtekinthessem azt a féltve őrzött Pentateuchot.

— Jöjj, lépj be velem a templomba, — hiszen annak az udvarában vagyunk — és megismerheted a mi kétezeresztendő biblíánkat.

Az a biblia pedig, mely iránt az az idegen — egy angol gyűjtő — oly élenken érdeklődött, a világ legrégebb bibliája. Krisztus születése előtti ötödik századból való. Valóságos csoda, hogy ez a kis törzs kétezerháromszáz esztendőn keresztül mind e mai napig képes volt megőrizni. Hiszen mondhatatlan nagy az értéke!

Fehér selyembe van göngyölve egy bronzhenger, melybe különféle alakok vannak vésve. Azután zöld, antik selyemből kerül elő a szinte végtelen tekeres, mely rejtelmes betűkkel van teleszántva: phoeniciai írásjelek ezek, melyeket a babyloni fogság előtt a zsidók használtak. Pierre Loti szerint több méter hosszúságu sorokban vannak itt egymás alá írva Mózes könyvei. Az embert önkénytelenül valami varázslatos igézet fogja el az ősrégi szentség láttára, mely egy szinte

teljesen kiirtott néptörzs egyetlen történeti emléke, bizonyítéka, talizmánja.

Milyen messzire áll ettől a maszoráh, mely a thorának hiteles szövege és melyet szinte egy ezredév választ el a samaritánusok e csodás ereklyéjétől.

Az idegen látogatót szinte szédület fogta el az ősrégi ereklye láttára.

És megkezdte ördögi kísérletét:

— Biz ez jó régi könyv. Megérdemelné, hogy másutt őrizzék. Hiszen így könnyen elkallódhatik. El is lophatják. El is rabolhatják töletek. Őrizetbe kellene ezt valahová tenni.

— Több, mint kétezer esztendő óta őrizük mi ezt már, uram, — szólt a főpap, — és lám, megmaradt köztünk. Dehogy adnók ki a kezeinkből. Hiszen ez tart össze bennünket.

— Ti szegények vagytok, ugy-e? Nyomorogtok, ugy-e? Alig van valamitek, ugy-e?

— Szegények vagyunk, nyomorgunk, nincsenek földi javaink, de Ábrahám, Izsák és Jákob istene csodálatosképpen megtartott bennünket eddig és meg fog bennünket tartani ezután is.

— Pedig — így csábitott a daemon, — ezért a thoráért igen sok pénzt kapnátok. Igen sok pénzt. Hányan vagytok? Két-háromszázan? Ennek a bibliának a váltságdíja

megváltana benneteket mind a szegénységtől, a nyomortól, a nélkülözéstől! Gondtalan, derült, boldog életet biztosítana mindnyájatoknak... Nem adnátok el?

— Hova gondolsz uram! — szólt a főpap heves tiltakozással.

— Te a leányodat nem tudod férjhez adni, mert nincs harmincz kecskegödölyéd, — ne tagadd, hiszen csak az imént hallottam, — egyszerre nagy vagyontra tennél szert és boldoggá tehetnéd a leányodat, ha ráveszed a hitsorsosaidat, hogy a pentateuchtokat eladják!

— Nem szép tőled, hogy ilyen ajánlattal lépsz elélem.

— De hiszen nem kérek én tőled semmit, ami becsstelen. Csak beszéld rá a hitsorsosaidat, hogy eladják. Hiszen mindenki jól fog járni...

— Nem, nem, nem! — szólt a főpap. — Annyi volna ez, mintha rábeszélném őket, hogy rohanjanak mindnyájan a biztos elpusztulás karjai közé. Ez a könyv a mi csodaerőnk, a mi életfeltételünk, a mi talizmánunk, mely több, mint kétezer esztendő óta tart fenn bennünket csodamódra. Ha ezt a könyvet kiadjuk a kezeink közül, megszűntünk. Megszűnt a samaritánusok törzse. Nem, uram, ez a könyv nem eladó.

— De gondolj a leányod boldogságára, jámbor férfiu . . . szép leányod boldogságára!

— Arra gondolok, jó idegen és azért maradok hü istenemhez, régi hagyományainkhoz és szent ereklyénkhez.

Bucsut intett a látogatónak és eltűnt a pentateuch-hal együtt a templom homályában.

IV.

Hanem azért nagyon nyugtalan éjszakája volt szegény Dán főpapnak.

— Az az ördögös idegen belemarkolt szívének legsebezhetőbb részébe.

Milyen könnyen boldoggá tehetné most a leányát. Hogy odaléphetne most Gersonhoz. Gad apjához, mondván: Te harmincz kecskegödölyét kívántál a leányomtól, ime, nézd, annyi itt a pénz, hogy egy nagy nyáját és földeket és legelőket adhatok a leányomnak.

Istenem, de csak boldog is lenne az ő kis Leája! És egész éjjel nyugtalanul hánykolódott kemény nyugvóhelyén Dán főpap.

Hajnaltájban aztán, mikor már éppen el akart szundítani, valami különös zaj ébresztette föl: kolompok csöngése, kecskegödölyék bégetése . . .

Hallgatózott. Először azt hitte, hogy talán csak álmodik . . .

Kiszaladt az udvarra. Hát csakugyan nem volt álom!

Az udvarban egy kis nyáj kecskegödölye volt összeverődve és minden egyes más-más hangon, szinte gyermekrimánkodással fordult feléje.

Mintha mondták volna:

— Fogadj el bennünket és hadd legyen boldog a te szép, szerelmetes Lea leányod!

És egy pásztorfiu lépett oda hozzá és egy kis irást adott át neki.

Dán mohón olvasta:

„A régi bibliát megveszem. Nagy pénzért veszem meg. Egész törzsödet boldoggá teheted. Magadat is. Meg a leányodat is. Előlegül már is küldök harmincz kecskegödölyét, ajándékba.“

A főpap összetépte az ördög irását. Kinyitotta a nagy kaput, aztán egy nagy veszőt vett a kezébe és szinte elkeseredett dühvel kergette ki onnan a harmincz mekegő, bégető kis gödölyét, melyek bizonyosan nem értették, hogy mi lelte a dühöngő főpapot.

Dán főpap aztán bevonult a templomba, elővette a szent, a régi, a kétezeresztendős bibliát, megcsókolta, megsimogatta, a kebléhez szoritotta és úgy imádkozott a nagy, az igaz, az ős Jahvához, az ő egyetlen Lea leányának a boldogságáért.

Memnon.

A hajnalhasadáskor megszólaló Memnon-szoborra évezredek óta vésegetnek emléksorokat, kik hozzá elzarándokolnak. Egy latin versnek a történetét fogom itt elbeszélni:

I.

Hadriánusz császár büszke volt ugyan elődjének, Trajánusz császárnak, az ő szeretett nagybátyjának dicsőségére, de azért kissé irigyelte, hogy az volt a hire, hogy az egész világot átépítette. Nagyon a szívére vette Konstantinusz mondását, aki azt állította Trajánuszlól, hogy olyan, „mint a falakon viruló sárga viola (fajtlinka) virág, mert neve mindenütt feltűnik épületeinek falain.“ Nem is nyugodott addig Hadriánusz, míg ki nem vivta magának ő is már kortársai részéről a „*Világ gazdagítója*“ melléknevet, amire bőven rászolgált azzal, hogy a történet tanusága

szerint „kötelességtudásból és tudomány-szomjból, meg azért, hogy mindent saját szemével láthasson, számos éven át gyalog, avagy lóháton járta be a birodalom majdnem valamennyi tartományát. Mindenütt tanult, mindenütt segített a bajokon és jótéteményeket osztogatott.“ A tartományok sokféleképpen fejezték ki jóltevőjük iránt táplált hálájukat és számos emlékérem még ma is hirdeti a „Világ gazdagítójának“ bőkezűségét.

Vágy fogta el egyszer Hadriánuszt, hogy Egyiptomba is ellátogasson. Ádáz harcztot vívott ez időben Judeával, hol az utolsó zsidó hős, Bar-Kohba próbálta meg visszahódítani Zsidóország függetlenségét.

Hadriánusznak oly sokat meséltek Egyiptomról, Rómának e gabonaszállító tartományáról, hova sok ideig még római polgárnak sem volt szabad a lábát betennie, nehogy Róma e gabonakamaráját veszélyeztesse; oly élénk színekben festették le előtte ezt a csodás országot, mesés épületeivel, piramisaival, szent helyeivel, csodás vallásával, isteni állataival, minők: Hermopolisban a halhatatlan ibisz, Memfiszben az ápisz-ökör, Szuhoszban a szelid krokodilus, hogy a hatalmas császár nem tudott többé ellentállni az utazás vágyának. Neki látnia kell ezt a csodás országot

obeliszkjeivel és piramisaival, szent kutaival és rejtelmes templomaival.

Legkedvesebb emberével, Antinoossal, a Klaudiopoliszból származó, szépségéről örök hirre vergődött ifjuval, aki őt minden útjában elkísérte, megbeszélte előbb a dolgot és csakhamar kiadták azt a rendeletet, hogy tegyék meg az előkészületeket a császár egyiptomi utazásához.

II.

Antinoosz, aki eddig is kísérője volt Hadriánusz császárnak minden útjában, aki vele járta be Gallián keresztül a germán határokat, Norikumot és Pannóniát, Aelia Mursát (Eszéket) és Aelium Aquincumot (Ó-Budát), Napocát (Kolozsvárt), majd Britanniát, Hispániát, Kis-Ázsiát és Sziriát, örömmel indult neki az egyiptomi utnak, minden sejtelme nélkül annak, hogy olyan szomoruan fogja ebben az országban befejezni sikereiben gazdag pályafutását.

Őt is izgatta a Nilus országa, a gyönyörű szép és istenné avatott ifjut. Annyi misztikus halott erről az országról, annak népéről, népének vallásáról, a csodás istenekről, Ptahról, Rahról és Amunról, hogy készörömmel követte császári jóakaróját.

Hiszen titokban ő maga is rajongott Iziszért és Szerapiszért, kiknek tiszteletére Domiciánusz Rómában templomokat építtetett.

Alexandria rengeteg emberforgalma, az öbölben egymás mellé sorakozó hajók, melyek Spanyolországból, Szárdiniából, Afrikából, Ciprusból, Föniciából szállították ide az árukat, mélységes hatással voltak rá. Azután a szent folyó, mely áradás idején egész Alsó-Egyiptomot tengerré varázsolta, a lotosszal virágzó tavak, a csodás állatok és madarak mintha a meseországot mutatták volna neki. Hát még kolosszális emlékművei, szikla-hegyei, templomai és óriási palotái, a rejtelmes fölírásokkal ékes gulái és oszlopai!

Hadriánusz hosszabb időt töltött Konobuszban, ezen a gyönyörű üdülő helyen és különös kedvét találta abban, hogy az alexandriai muzeum nagyhirű tudósaival vitába bocsátkozzék, majd Téba romjáig fölhajózáván a Niluson, mindjobban belemerült a sok ezer éves műemlékek csodálatába.

Antinoosz ezalatt a vidéken barangolt és életének végzete azon a kis szigeten érte utól, melyet az arabok ma is *anás el vogúd*-nak, a király gyönyöreinek neveznek. Ezen a csodaszép szigeten templom állott Izisz tiszteletére. Egy napsugaras reggel pillantotta meg Antinoosz a gyönyörű szigetet, melyet

a szent folyam hullámai csókolnak körül. Hatalmas pilonok, hosszú oszlopsorok kandikáltak elő a pálmák lombjai közül, fantasztikusan épített templomok ives tetői csillogtak a ragyogó napsugárban. És a buja lombok között Antinoosz egy papnőt pillantott meg, aki nem vette észre a közeledését és nem takarta el idején az arcát.

Ez az arcz pedig bübájosan szép volt és olyan ragyogó, mint a nap tányérja. A termete kecses volt és hajlékony, mint egy flamingóé. A szemeiből *Hathornak*, a szépség és szerelem istennőjének varázсныilai sugároztak elő.

Antinoosz, Rómának legszebb ifja, szerelemittasan borult eléje és áhítatos imádattal tárta feléje a karjait.

A papnő ijedten rebbent föl mélnázásából, mikor a szerelmes ifjut megpillantotta. Első dolga volt, hogy arcát egy fátyollal elfödje, azután parancsoló, elutasító mozdulattal távozásra intette a tolakodót.

De Antinoosz nem mozdult térdelő helyzetéből.

— Milyen szép vagy! . . . — rebegé félénken.

A nő elpirult.

— Menj, távozz innen, vakmerő idegen! Nem látod, ki áll előtted? Én Kamta her-

czegnő vagyok, papnője Izisznak, az életadó-
nak, *Abaton* főistennőjének, *Ilak* urnőjének és
parancsolójának, a déli tartományok urának.
Egyenes leszármazottja vagyok Amen-em-
Apetnek, aki legyezőtartója volt az örökké
élő Ptolemeusznak, Ptah kedveltjének, akit
a nap teremtett. Hogy mersz te közeledni
hozzám?

Antinoosz keresztbe tette két karját a
mellén, a földig hajtotta a fejét és csak ezt
rebecgte:

— Milyen szép vagy!...

És Izisz papnőjének lehanyatlott a karja.
A homlokát összeránczolta és szigorú hangon
kérdé a férfi-ideáltól:

— Ki vagy te, idegen?

— Most már senki sem vagyok, ha a tiéd
nem lehetek.

Csodálkozva nézett Kamta herczegnő, Pto-
lemeusz legyezőtartójának egyenes leszáрма-
zottja Róma legszebb ifjára.

Azután elfordult tőle.

Antinoosz egy ideig megmaradt hódoló
helyzetében. Mikor pár pillanat múlva fölte-
kintett: az isteni látomány eltűnt előle.

Izisz papnője a lombok közé surrant és li-
hegve sietett a templom felé.

Antinoosz nagyot sóhajtva tápáskodott föl
helyéről.

A földön egy *isuireht* pillantott meg, egy kigyót ábrázoló karkötőt, melyet az imént még Kamta hercegnő karján látott.

Vajjon véletlenül ejtette csak el? Vagy talán . . . ? . . .

III.

Antinoosz ettől a naptól kezdve — ha csak a császártól elszabadulhatott — itt barangolt órákon keresztül a király gyönyörének szigetén és leste, leste aggódó szívvvel, vajjon viszontlátná-e azt a tüneményes szép egyiptomi papnőt, aki most már egészen betöltötte az ő szívét?

A császár gyakran nyugtalankodott is az ő kedvelt apródja miatt, aki folyvást szomorú volt és egyre zaklatta kérdéseivel, hogy hol kóriczál az esze? Talán megbabonázta valamelyik egyiptomi isten? Vagy tán beleszeretett az aranykoszoru nagy királynőjébe?

Antinoosz kitérő választ adott; de lobogó lelkében szebbnek találta Kamta hercegnőt az aranykoszoru nagy királynőjénél is.

Azonban nem adatott meg neki, hogy Izisz papnőjét viszontláthassa. Hiába barangolt mindennap a király gyönyöreinek szigetén. A papnőnek nem volt szabad idegen férfiú előtt mutatkoznia.

Egy napon a császárral együtt Memnon zengő szobrához ment. Csodás érzéseket csalt ki az ifju szivéből a kőszobor belsejéből hajnalhasadtával megszólaló panaszos siralom. Mintha egy hur pattanása sirna bele a levegőbe. Mintha Tithon és Aurora fiának, Memnonnak zokogása hallatszanék, aki anyját, Aurórárt naponta üdvözli, amiért egykoron a lelkét szebb világba vitte magával.

Antinoosz szivébe mélyen belemarkoltak a kőszobor siró hangjai. Ugy érezte, hogy az ő lelkének a fölajdulása szólal meg a lithos phtengomenoszból.

Órákig elüldögélt a szobor lábához simuló Mut-em-na királynő térdén és nézte, nézte az üres messzeséget, a sárga sivatagot.

A császár és a felesége, Szabina belevészte a nevét a szoborba, látogatásának emlékezetéül. Antinoosz pedig egy verset karcolt bele, melyet az imádott nőhöz intézett:

Vidi pyramidas sine te, dulcissima Kamta,
Et tibi, quod potui, lacrymas hic moesta profudi
Et nostri memorem luctus hic scripsi querelam.

Azután egy nyári alkonyaton a kataraktákhoz ment, oda, ahol a legsodróbb a viz esése, még egyszer megcsókolta a karkötőt, Izisz papnőjének isuirehjét és Kamta nevével ajakán beledobta magát a szent folyóba.

Igy lelte halálát Róma legszebb ifja, Hadriánusz császár kedveltje, az istenné avatott férfiszépség . . .

IV.

Pár év mulva Kamta herczegnő meglátogatta a Memnon szobrát és elolvasta Antinoosz versét, mely neki szólt. Csak most tudta meg, hogy az ifju milyen szomorú halált szenvedett, mert őt reménytelenül szeretete.

Kamta herczegnő nem tért többé vissza a király gyönyörének szigetére, Izisz templomához.

Itt maradt a Memnon szobra mellett élete végéig.

Ott térdelt minden reggel a szobor előtt és zokogva imádkozott:

— Oh nagy Ptah! Oh szent Izisz! Minden halottáldozáskor halotti áldozatokat hoztam és áldoztam az ujév ünnepén, a napév első napjának ünnepén, a nagy és kis esztendő ünnepén, a nagy panegirisz ünnepén, a nagy és a kis forróság ünnepén, az öt szökőnap ünnepén, a sketa-sa ünnepén, a tizenkét hónap ünnepén, a tizenkét félhónap ünnepén, a völgynek és a hegynek minden ünnepén. Miért hogy te szivemet még sem

egyesítetted szerelmes ifjammak a szivével?
... Óh, életadó szent Izisz, miért nem adtál
nekem boldogságot? ...

Igy zokogott Kamta hercegnő mindennap
Memnon szobránál, mikor a szobor megszól-
talt. És mindennap esőkokkal borította Anti-
noosz panaszos versét, miglen egyszer halva
nem találták a Memnon-szobor lábánál Kamta
hercegnőt, aki egyenes leszármazottja volt
Amen-em-Apetnek, az örökké élő Ptole-
meusz, Ptha kedveltje legyezőtartójának

A döntés.

I.

IV. Artaxerxes, ki a királyok királyának nevezte magát, a Ktesiphon romjain épült Madainból, ahol udvartartásával a téli hónapokat töltötte, nagy hadsereggel indult el Mesopotámiába, hogy ezt a tartományt, mely egykoron már Perzsiához tartozott volt, újból a jogara alá hajtsa. Nagykívánó fejedelem volt IV. Artaxerxes és álmainak álma, vágyainak vágya volt, hogy Perzsiának régi dicsőségét, fényes nagyságát visszaszerezze és meghódítsa mindazokat az országokat, melyekben Ormuzdnak és Ahrimánnak, az iránok e hatalmas isteneinek régebben oltárokot emeltek.

Nem volt könnyü dolog megküzdeni a harczedzett néppel és Artaxerxes seregének sok vitéz daliája esett el a Chaborasz és Kordesz folyók mentén, amig Edessza, Karrhai, Kirkesion városokat elfoglalva, egész Meso-

potámiát megadásra kényszerítették és a Maziosz hegy csucására a perzsa lobogót kitűzhették.

Bizony egy esztendőnél tovább tartott ez a hadjárat és mikor Artaxerxes a diadal koszorújával hazájába tért vissza, már vége volt a télnek és gyönyörű szép nyaralójának, Ekbatánának kertjében már buján virágzott a mirtus és a jázmin, a sűrű bokrok között pedig szerelemtől lihegve danolászott a Jynix-madár.

IV. Artaxerxes szívében lázas érzéseket ébresztett a szerelmes madár epedő dala.

A hatalmas uralkodó a harc nemes tüzeiben nem ért rá időt szentelni a szerelemnek. Minden izében katona volt és háboru idején nem a madarak szerelmes turbékolásában, hanem a gyilkos fegyverek összezörrenésében tellett gyönyörűsége.

Az asszony népnek távol kellett maradnia a seregtől. Ő nem követte más uralkodók és hadvezérek példáját, akik legszebb asszonyaikat armamaxákon, négy rabszolgától czipelt hordozható székeken vitték magukkal a háboruba. Mikor a had istenének hódolt, nem gondolt a szerelem istenére.

De hogy most egy évi távollét után Koszorus fővel, diadalmasan tért vissza hazájába és az ekbatanai berkekben meghallotta a

Jynix-madárnak a szerelem gyönyörülásától remegő nászadalát: a vére bizseregni kezdett és a szemei előtt virágtánczot lejtett a felkorbácsolt vágyakozás.

A parsismus isteneinek áldozatokat hozott, elrebegették a Yest-sadénak nevezett kis Avesta kilenczvenhét imádságát, azután sietett, hogy a gyönyörök kelyhét kiüritse. Sietett az ő kis menyországába, hol már bizonyára epekedve várt reá Mydzouris, a liliumkaru fönicziai leány és szívének másik kis gyöngyös galambja, Leila, kinek a csókja édesebb és illatosabb, mint a Kyprosz hegységéből eredő oianthe és a Phaselisből származó rózsavíz.

II.

A szerelem mennyei lugasában azonban nagyon nagy csalódás várakozott IV. Artaxerxesre.

Hiába volt ő a királyok királya, hiába volt a hatalmas perzsa birodalom rettegett uralkodója, hiába emlegették nevét szent félelemmel a Ganu-hegység alján éppen úgy, mint a Kevir nagy sós pusztaságán: itt az asszonyok országában, két asszonynak féltékenykedő szeszélyével szemben egy ideig egészen tehetetlennek érezte magát.

Éhes szívvvel lépett be abba a világba, ahol a gyönyör virágait akarta tépdetni, lobogó vágyakozással áhitotta a lilomkaru Mydzourist és az édescsóku Leilát . . .

Egyik sem borult eléje epedő tekintettel.

A hatalmas uralkodó végignézett asszonybirodalmában, a sok gyönyörre csábító, kéjeiket ígérő fiatal teremtés között, akik mind-megannyian sóvár szemekkel, félő meghunyászkodással esdekelték a fejedelmi kegyegyetlen sugaráért: azok, akik legkedvesebbek voltak a szívének és akikre a hadjárat fárasztó sanyaruságai között is gyakran gondolt gyönyörűséggel, mikor tábori sátrában nyugalomra tért, Mydzourist és Leilát nem látta sehol.

Kérdő tekintetet vetett a főeunuchra. Mit jelentsen ez?

A főeunuch háromszor hajtotta meg magát a nagy Artaxerxes előtt.

— Hatalmas királyom, azalatt, amíg Te távol voltál, egészen kiélesedett az ellenségeskedés Leila és Mydzouris között. Ne sujts engem haragod villámával, hogy a két asszonyt megszelidíteni nem voltam képes. De olyan mély a gyűlölet közöttük és az elszántságuk olyan haláltmegvető, hogy minden tekintélyem, hatalmam, cselvetésem megtörött az ő makacsságukon.

Artaxerxes arczán komoly barázdák mutatkoztak.

— Mi történt?

— Hatalmas királyom, bizonyára te is észrevetted, hogy két kiválasztott asszonyod sohasem tudott megférni egymással. Folytonos volt közöttük a versengés a te kegyeidért és ha az egyiket kitüntetted, a másik a féltékenység maró mérgét érezte a szívében. A te nagy bölcseséged és hatalmad méltósága ezeket a keserü ellentéteket mindig ki tudta egyenlíteni, vagy legalább is egy időre elsimítani. Előtted meghunyászkodtak, nyájaszkodtak, sőt egymás iránt némi kis szeretetet is mutattak. De a hátad mögött villogó szemekkel mérték egymást végig és nem egyszer kellett közbelépnem, hogy a karmolásra kész kezeket megakadályozzam abban, hogy egymás szemeit kikaparják.

A nagy király sötét arczán mintha kis derü mutatkozott volna.

A főeunuch folytatta:

— Hogy azonban hosszabb ideig oda voltál és dicsőséges fejed köré újabb győzelmi koszorut fontál, a két asszony között, akik így magukra maradtak, a legelkeseredettebb háboruszkodás ütött ki és engem a legkínosabb helyzetbe hoztak, mert hiszen nem léphettem fel nagy szigorúsággal uram és hatal-

mas királyom legkedvesebb hölgyeivel szemben. Sokáig türtem asszonyi indulataikat és csak arra kértem a hatalmas Ormuzdot, hogy téged, királyok királya, minél előbb vezessen már vissza közénk, hogy nagy bölcseségeddel véget vess ezeknek a türhetetlen állapotoknak.

— Miért nem jöttek elém, hogy királyukat fogadják? — kérdezte Artaxerxes.

— Mikor hire járt, hogy diadalmas utadról már visszatérőben vagy, oh nagy király, a két asszonynyal már éppenséggel nem lehetett birni. Mindegyik megesküdött, hogy nem türi meg a másikat, ha bele is kell halnia. Elhatározták, hogy reád bizzák a döntést. Melyik a kettő közül áll legközelebb a szivedhez?

— Hogyan?

— Akit először fogsz meglátogatni a termeiben, azé lesz a diadal, azé lesz az elsőség. Nem jöttek hát elébed és most tőled függ, nagy és bölcs király, hogy a kettő közül melyiket tünteted ki az elsőséggel? Én hiába fenyegettem, hogy rabszolgáimmal fogom őket eléd hurezoltatni, nem birtam velük. Most tehát itt állok tehetetlenül és várom a te parancsaidat.

IV. Artaxerxes figyelmesen hallgatta végig hű és odaadó szolgáját. Végigsimogatta gon-

dosan ápolt fekete szakállát és elgondolkozott.

Bölcs és okos király volt IV. Artaxerxes. Egy pillanat alatt tisztában állott előtte a helyzet. Világos volt előtte, hogy könnyebb volt neki Mesopotámia vad harczosait leküzdeni, ezer ellenséget rabszjira fűzni, mint két aszonyt megtörni. Erőszakhoz is nyulhatott volna ugyan, de ő nem a hatalmát akarta mutatni, IV. Artaxerxes — szerelmet akart.

És egyszerre kész volt a terve.

III.

Körültekintett a sok gyönyörű, szép fiatal leány között, akik ott állottak körülötte és akiknek lelkében az a titokzatos vágy égett, hogy valamikor az ő kegyeibe juthassanak.

Közvetlenül mellette egy bájos kis leányka állott, akinek remek idomai rózsaszinben ragyogtak keresztül a himzett peploszon. Szőke volt és a szemei kékek, mint a tavaszi mennybolt.

IV. Artaxerxes intett ennek a gyönyörű teremtésnek, hogy lépjen közelebb.

— Hogy hívnak?

— Anthisz — szólta a fiatal leányka fülíg pirulva.

— Szép gyermek vagy, Anthisz — szolt a királyok királya. — Tetszel nekem. Mit tudsz ?

A leány remegő hangon válaszolt:

— El tudom táncolni Aphrodite tizenkét vágyát.

— Hát görög leány vagy ?

— Igen, Melos szigetéről.

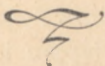
— Jól van, gyermekem. Hát lássuk.

És egyszerre felhangzott a lágy zene.

És a szőkehaju, kékszemü Anthisz járni kezdte a tánczot, búbájos mozdulatokkal, kecses hajlongásokkal, buja érzékiséggel, vágyakat fakasztó szilajsággal.

És a királyok királyának szemlátomást több és több gyönyörösege tellett a csodaszép görög leányban. És mikor a krotálok szilaj hangja már lobogó szenvedélybe csapott át, IV. Artaxerxes rászolt a főeunuchra :

— Döntöttem. Az a két asszony ne jöjjön többé a szemem elé ! Ezentul Anthiszt ismerjétek el urnőtöknek.

Fekete gyöngyök.

I.

Miss May, akinél tökéletesebb angol szépséget Gainsborough sem festett és aki gyönyörű fejével, finom aetheri vonásával, egy menyországot tükröző kék szemeivel különben is nagyon emlékeztetett a nagy angol festőnek ama csodás alkotásához, mely mrs. Siddonost ábrázolja: miss May csudálkozó meglepetéssel nézte egy est-alkonyatkor azt a színes, tarka, zibongó életet, mely Bombay korszóján lezajlott.

Csak most jött át Angliából a férjével, egy nagy bankczég megbizottjával és noha el volt rá készülve, hogy itt buja színekben dőzsöl a természet és a tropikus vegetáció csodás költeményeket himez a vidékre: a kép, mely most eléje tárult, egészen elkápráztatta. A szceneria olyan volt, minőt még a Covent-Garden legfantasztikusabb darabjaiban sem varázsolnak a színpadra. Olyan ragyogó, olyan

fényes, olyan csillogó. A tenger, a délszaki növényzet, a nap, melynek itt olyan különös, intenzív piros a fénye. Aztán meg a gazdag, színes, festői szép közönség. Az előkelőség, mely csodás formáju fogatokon hajtát föl, a bakon turbános szolgálkkal, a gyalogosok keleti viseletben, lenn a tengerparton indus nők heten-tizen összefogódzkodva bizarr színű és szabásu ruhákban, álmatag tekintetű szemekkel, meztelen nyakkal . . .

Milyen más világ van itt, mint otthon a Piccadillyn vagy a Regent-streeten, vagy az Oxford-streeten! A ködös világban! . . . Itt minden csupa fény, ragyogás! Itt csodás színekben szikrázik az élet.

Még a kaczagás is virágokat rajzol a puha, tiszta levegőbe!

Miss May azt hihette, hogy álmodik.

Egészen belemerült a szindus képbe és alig hallotta az őt kísérő idősebb nőnek, egyetlen itteni ismerősének magyarázatát.

— Ezek a kaffános emberek, fejükön a magas lakkos tiarával, nem papok ám, hanem előkelő parszik.

— Parszik?

— Persze, persze, maga nem tudja, miss May, hogy itt Bombayben a leggazdagabb emberek a parszik vagy a gebrek, akik különösen a hinduk között játszanak nagy sze-

repet. Majd megismerkedik velük hamarosan, mert az előkelő parszikat elfogadják a mi uri köreink is.

— És tudnak angolul?

— Hogyne! Különösen a modernek, akik átmennek Angliába és Franciaországba, hogy az európai kulturát megtanulják. Vigyázzon csak, éppen most jön a legtekintélyesebb parszi. Az öreg Kadsar. Azon a nagy batáron. Látja?

Egy hatalmas jármű közeledett, mely elé gyönyörű két ezüsttel felkantározott fekete ló volt fogva. A bakon két barnabőrű kocsis. Hátul turbános legyezőtartó. A kocsisok egyike folyvást csönget egy kis ezüstesengetyűvel, hogy a járókelőket az utból leintse.

Egy tagbaszakadt idősebb ur fontoskodó grandezzával dült hátra a koci puha párnáira. Szintén a parszi viselet volt rajta. De rettenetesen csunya volt.

— Ez Kadsar! — magyarázgatta miss May kísézője. Bombay leghatalmasabb és legtekintélyesebb bankárja.

A nagy batár éppen mellettük gurult el.

A bennülő Kadsar megpillantotta a gyönyörű miss Mayt és kedves, barátságos mosolylyal intett feléje.

— Milyen borzasztó csunya ember! — szólt May úgy, hogy Kadsar is meghallhatta.

De a hatalmas parszit ezek a szavak nem hozták zavarba, ugy látszik, már megszokhatta az ilyen megjegyzéseket. Egyre mosolygott miss Mayre. És sokáig vissza is fordult, mikor fogata már elhaladt a szép angol nő mellett.

II.

Két héttel később a presidency kormányzójának, a governornak estélyén mutatták be Kadsar urat miss Maynek.

A szép angol nő, aki általános feltűnést keltett gyönyörű megjelenésével, egész a nyakáig elpirult, mikor a hatalmas Kadsar bókolt előtte.

— Egyszer láttam önt, miss May, a korzón. És éppen ugy nem felejtettem el önt, mint ahogy — az elpirulásból ítélve — ön is visszaemlékezik énreám.

— I . . . ge . . . n, ugy emlékszem — hebegte miss May.

— Csakhogy mig önt csodálatos szépsége véste be az én emlékezetembe, ön asszonyom bizonyára az én feltűnő rutságomra emlékezhetik vissza.

— De sir . . .

— Oh kérem, hiszen jól hallottam a kedves megjegyzését. De ne féljen. Egy csöppet

sem neheztelek érte. Már megszoktam. Akármerre járok — odaát a maguk világrészén is — mindig csak azt hallom: „Jaj de csuf ember! Milyen majomképe van!” Oh, megszoktam már ezeket a megjegyzéseket. Sőt éppen úgy elvárom, mint ahogy egy szép asszony — például ön, miss May — megköveteli a csodálkozó meglepetés felkiáltásait. Szépsége bámulását.

— Igazán, sir Kadsar . . .

— Oh, ne tiltakozzék, kérem! Ez így van. A szépség és rutság sok tekintetben egyenlő hatásokat vált ki. Egy csöpp jéghideg víz éppen úgy hat az emberi test érzékeny részén, akár egy csöpp forró víz. Az ember meg sem tudja különböztetni, jéghideg csöpp égette-e meg, vagy egy forró csöpp? Én csak a szürke, semmitmondó közepszerűségeket nem szeretem. Ha valaki szép, akkor legyen büvölő szép, mint ön, asszonyom . . .

— De . . . de . . .

— És ha valaki rut, legyen förtelmesen, izgatóan rut, mint én vagyok. A hatás majdnem egy és ugyanaz.

Miss May erre a paradox beszédre hangos kaczagásra fakadt.

— Hiába nevet, asszonyom. Lássá, én épp olyan elbizakodott vagyok a rutságomért, mint aminő ön lehetne ragyogó szépségeért.

Mert nekem is vannak sikereim. Egy asszony sem tud elmenni mellettem megjegyzés nélkül, mint ahogy ön mellett egy férfi sem mehet el észrevétel nélkül. És minthogy dicsekedő természetű vagyok, hát bevallom, hogy rutságommal éppen úgy lebilincselem a nőket és éppen annyi sikerem van náluk, mint önnek a férfiaknál.

— Ami az én sikereimet illeti, sir, hát...

— Oh, hiába szerénykedik. Nem képzelek férfit, akinek látó szeme van, hogy a vére lángra ne lobbanjon, ha önt megpillantja. Ezt érzem magamról is és boldog volnék teoriámat megerősíteni azzal, hogy ha az én rutságom önre is hasonló hatással volna.

— Ön igen szellemesen tréfál, Kadsar ur.

— Ne higgye, kérem, én nem tréfálok. Sőt, mondhatom, elbizakodott vagyok. Az ellentétek nagy vonzódása folytán mindig a leg szebb asszonyok után vágyódom és vágyaim — ezzel már eldicsekedhetem — nem sokáig maradnak vágyak. Az igaz, hogy gazdagságom varázsa engesztelő fátyolt borít a rutságomra és a szép asszonyok az arany glóriájában minden férfit szépnek tartanak. Ahogy maga is megbékült most az én rutságommal, miss May, mikor ezt a két fekete gyöngyöt csodálja az ingemben.

— Bizony gyönyörű gyöngyök.

— Ceylonban halászták. Egy londoni ékszerész azt mondta róluk, hogy nincs párjuk az egész világon. Tetszenek magának, ugy-e?

— Nagyon.

— Pedig feketék. És nem csillognak. De mert ritkák, hát értékesek. Mint a ritka nagy szépség és a ritka nagy rutság. Miss May, vigyázzon magára. Én meg akarom és meg fogom magát hódítani.

A kormányzó felesége lépett hozzájuk és pár perc múlva magával czipelte a parszi nábobot.

III.

Pár nap multával megint a korzón találkoztak. Miss May és Kadsar.

Mikor a bankár megpillantotta a szép angol nőt, megállította hatalmas batárját és leczihelődött kényelmes üléséből.

— Látja kérem, ez fejedelmi találkozás — kezdé enyelgését. — A majomkirály találkozott a szépség királynőjével.

— Ön már megint folytatja — szólt nevetve miss May.

— Igen. Nekem mindig ezen jár az eszem. Sőt mindig önön jár az eszem. És elgondoltam a minap, hogy milyen csudálatos dolog

a szépség és a rutság: Ha nekem a pofacsontom csak egy pár milliméternyire állana beljebb, az állam egy pár milliméternyivel volna rövidebb, az orrom egy gondolattal vékonyabb, egész akceptábilis legény lennék, talán maga Antonius és ha önnek — amitől isten ments! — egy pár milliméternyi elhajlást mutatna gyönyörű orrocskája, hát nem dobogna a szivem az ön láttára. Mondja kérem, nem abszurdum ez? A szépség és rutság közötti nagy végtelenség mindössze egy pár milliméter! Igaz, még mindig tetszenek a gyöngyeim?

— Azt hiszem, hogy azóta nem változtak.

— Azóta folyvást magamnál hordom őket. Most is itt vannak. Hadd legyen velem mindig az, amin az ön szép szemei tetszéssel pihentek.

— Ön éppen olyan szellemes, mint udvarias.

— Milyen szép boutonokat csináltathatnék ezekből a gyöngyökből, miss May. És milyen remekül illenek az ön kis kármincsigafüleibe.

— Sir Kadsar, megharagszom önre.

— Ezzel igazán boldoggá tenne. A harag már haladás. Minden esetre többet ér a közönnél vagy pláne az utálatnál. És ami a gyöngyöket illeti, ismétlem, igen szép bou-

tonokat lehetne belőlük készíteni. És ön föl is próbálhatná őket. Nálam. A villámban. A Malabar-hillen. Tudja mindenki, hogy melyik az. A Kadsar-villa.

— Ön sérteget, sir Kadsar.

— Isten ments. Csak hódolok. És hódolatlan szeretnék hódítani is. Hiszen megmondtam már önnek, hogy én meg akarom és meg fogom önt hódítani.

— Nagyon elbizakodottá teszi önt a rut-sága.

— Most nem lehetek rut, miss May, mert az ön szépsége vet reám fényességet. Tehát ne felejtse. Malabar-hill. A Kadsar-villa. A londoni ékszerészem azt mondta, hogy nincs párjuk a világon. Mint az ön kék szemének. Várom önt, miss May. God by!

IV.

És miss May, aki valamikor shaw-girl volt egy londoni operett-színházban és aki most egy angol magántisztviselőnek volt legbecsületesebb felesége, addig hányta-forgatta lelkében a dolgot, hogy végre is nem tudott ellentállani a két fekete gyöngy izgató varázsának. Rászánta magát arra, hogy fölkeresi a Kadsar-villát, a Malabar-hillen.

— Nincs párjuk az egész világon — mondta a londoni ékszerész. És miss May a csiga fekete könyeit majd rózsaszínű csigafülébe illesztheti.

Fényes déli órában beállított tehát a Malabar-hillen a Kadsar-villába.

És becsengetett a főbejáratnál. És átadta névjegyét az inasnak. És várakozott.

Pár percz mulva megjelent a turbános szolga és egy kis levélkét adott át neki.

Ez volt beleírva:

Gyönyörű miss May!

Nem így gondoltam. Ön fényes nappal látogatást tesz nálam. Hisz ez semmi. Ez az egész világ szemeláttára történik. Mert egész Bombay tudja, mi történik a Kadsar-villában. Önnek alkony idején kell be-surrannia a hátsó kis bambusz-rácson és háromszor kopogni egy kis zöld ajtón. Mint ahogy titkos légyottra menni illik. Epedve fogom önt várni. Én meg a boutonok. A fekete gyöngyök. Ugy-e itt lesz estefelé? Itthon lesi önt

a majomkirály.

És a gyönyörű szép miss Mayt csalták, csábitották a fekete gyöngyök, amelyeknek nincs párjuk az egész világon. És már is-

merte is a járást a Malabar-hillen, a Kadsar-villában.

És estefelé lopva surrant be a bambusz-rácson és háromszor kopogott egy kis zöld ajtón.

És a kis zöld ajtó hirtelen megnyilott és miss May előtt a turbános szolga bókolgatott és mély hajlongással egy kis csomagot adott át.

Miss May felbontotta.

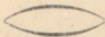
A fekete gyöngyök voltak. A boutonok.

És egy pár sor.

Gyönyörű miss May!

Köszönöm, hogy eljött. Boldog vagyok, hogy a szépek legszebbje betekintett a rutak legrutabbikának hajlékába. Tudom, hogy milyen végtelen nagy harczába kerülhetett. Nem tudok kegyetlen lenni. Ön olyan szép, hogy nem merek önnek fájdalmat okozni az én rutságommal. Ezt a két fekete gyöngyöt vegye tőlem, mint a legrutabb ember két könnyét, akinek nincs bátorsága öntől egy csókot kérni és aki hódolattal fogja továbbra is bámulni az ön szépségét a — messze távolból.

Kadsar.

Circe.

I.

Menekülni akart a vérét ivó, velejét emésztő, idegeit ernyesztő szenvedélytől, mely vámpir gyanánt feküdte meg a lelkét és kiszivta életének erejét. Véget akart vetni annak a lobogó érzésnek, mely pusztította és mint éhes fenevad falta, habzsolta a szive vérét. De Circe fogva tartotta arany hajának hálójában, két karjának édes bilincseiben, szemeknek bűbájával, csábitó hangjának szirén szávaival.

Tudta, érezte, hogy belepusztul ennek az asszonymnak szenvedélyébe, szeretett is volna tőle szabadulni, de Circe varázsa fogva tartotta. Hermes pedig nem volt hozzá olyan kegyes, mint egykoron Odisszeuszhoz, nem adott neki a mólü-füből, melylyel Circe varázsát megsemmisithette volna és a fiatal Helmeczy Gábor vergődhetett a gyönyörű asszony csábitásainak veszedelmes hálójában.

Több ízben megkísérelte a szabadulást.

Azonban mindig rajtavesztett. Circének annyi varázs volt a szemeiben, olyan forró volt az ölelése és olyan bódító kéjbe ringató, részegítő a csókja.

Nem tudott menekülni tőle.

Circe meg is fenyegette :

Hasztalan minden kísérleted. Enyém vagy és én nem bocsájtalak el. Ha megszöknél tőlem, visszakivánkoznál hozzám, mint kalitkájába a madár. Visszavágyódnál hozzám, az ölelésemhez, a csókjaimhoz, szerelemtől lázas éjszakáinkhoz. Ha pedig nem jönnél, én mennék utánad és fölkeresnélek, megtalálnálak a föld legelrejtettebb zugában. Rád akadnék mindenütt. Mert kívánlak és szeretlek. És egy szerelmes asszony elől az északi és a déli pólus között nincs olyan rejtett zug, ahová a férfi menekülni tudna. Mert a női szívet a szerelem mágnese irányítja a helyes nyom felé.

Igy beszélt Circe és mint éhes tigris mutogatta a fogait.

II.

Helmeczy Gábor aztán mikor egyszer rajtakapta magát a delirium paroxysmusában, hirtelen elhatározással megugrott hazulról. A szó szoros értelmében megszökött. Kiszakitotta

magát Circe őnagyságának fojtó karjai közül és világgá ment.

Rabelais egy mondását írta meg neki csupán, kissé megváltoztatva :

„Je vais chercher le grand peut-être.“

És elment — mint már ilyenkor szokás — oroszán vadászatra, ámbátor ettől a vadásztól Afrika sivatagjainak összes oroszánjai igazán nyugodtan alhattak egyetlen gramm bróm nélkül is.

És Helmeczy Gábor bizony isten, nagyot lélezett, mikor pár heti utazás után Észak-Afrikában huzhatta meg magát egy kis arab faluban, távol minden civilizációtól, asszonyi mosolygástól és Circe gyönyörre áhítózó piros ajkaitól, apró, fehér, harapós fogaitól.

Olyan nyugodtan érezte itt magát Tibesz-tiben, a kultura zérus-fokán és szinte fanatikus buzgalommal adta át magát a tuaregek, tibbuk, berberék és egyéb primitív ember-törzsek néprajzának tanulmányozására El-Arej homokbuczkáin, a hammadák kövecses fensikjain, a vádik műveltebb területein.

Az oroszánok, a hiénák, sakálok és gepárdok bizony észre sem vették, hogy egy puskás európai ur érkezett az ő végtelen homokbirodalmukba és vigan élték továbbra is biblikus idilljüket.

Helmeczy Gábor pompásan érezte magát

ebben a kezdetleges világban, nyugodtan nézte a sok homokot, mely a Szahara homok-óráján bőven pergett alá és egyelőre ki volt törülve lelkének szótárából ez a fogalom: asszony. Néha-néha ugyan, ha nagyon be talált csipni a méz-sörtől és többet evett a kelle-ténél, megnyomta egy kissé az álom lidércze. És akkor szörnyü módon szenvedett.

Circét látta álmában, amint fehér, hegyes fogait feléje vicsorgatta, a szemeiből pedig az érzéki vágyak kék lángjai csaptak feléje, a két karjával szinte megfojtotta, úgy ölelte és a fülében érezte forró lehelletét, mikor megismételte előtte szörnyü fenyegetését:

„Ha vissza nem jönnél, én mennék utánad és fölkeresnélek és megtalálnálak a föld leg-elrejtettebb zugában... Nincs olyan rejtett zug, hová egy szerelmes asszony elől menekülni lehetne.“

Hideg verejték gyöngyözött Helmeczy Gábor homlokán, mikor szörnyü álmából föl-ébredt és nagyot sóhajtva mondá:

— Vajjon ideirányítja-e majd Circét a sze-relem mágnese?

III.

Hanem azért pár hónap multával Helmeczy Gábor ur szive nagy éhséget kezdett érezni.

Vagy hogy Heine kifejezésével éljek: fogfájást érzett a szívében.

A kis Hágár, akinek növése olyan volt, mint a pálmáé, sudár és karcsu, akinek ajka a granátalma belére emlékeztetett, a két szeme pedig szikrázó karbunkulusokra, a kis Hágár lopott uj szikrát szívének elhamvadt parázsába.

A forrás mellett találkozott vele legelőször. Ugy mint bibliai ősanjával, Hágárral, egykoron az urnak Angyala. Talán éppen a Surra menő ut mellett levő forrás volt ez, melyet Ábrahám szolgálója Hágár Lakhairóinak nevezett el, mely vagyon Kádes és Béred között.

Az Urnak Angyala, azaz, hogy Helmeczy Gábor szóbaelegyedett a karcsu, szép, arab leánynyal és monda neki sok kedvességet, melyektől a fiatal Hágár lesüté vala a szemeit és elpirula.

És ettől a naptól kezdve Helmeczy Gábor minden alkonyatkor megjelent vala a forrás mellett és várta a karcsu, barna őzikét, hogy megjelenjen a viz mellett formás korsójával és vizet merítsen.

A leányka mindig megijedt, — mint egy félénk őzike — valahányszor a fehér embert a forrás mellett megpillantotta. És mindig elpirult, valahányszor az szóla hozzá, olyan

szép és kedves szavakat, melyeket mohón fogadott be két kis piros fülecskéje és vitte le magával a lelkének kellő közepébe.

Igen. Hágárnak hívták és egy beduin-családhoz tartozott, mely nagyon sok karavánnak volt már a vesztére. Mert bizony arabs harámyk voltak ő kigyelmék, jól magyarul haramiák, amit ezen a homokos vidéken nem is tartanak valami lealacsonyító foglalkozásnak, mert sok vitézi şujtással nagyon kiékesítve. Hágár nem is röstelkedett miatta egy homokszemnyit sem. Ugy beszélt a familiája foglalkozásáról, mintha azt mondta volna róluk, hogy teszem azt, automobil-gyárosok.

Helmeczy Gábor mindjobban belekámfordott a gyönyörű szép leányba. Szerelemről beszélt neki, epedő szemmel nézett a leány szemébe, nagyokat sóhajtozott, ha a tibbi nyelv tudományának szókinése nem futotta. Sőt át is karolta a leány karcsu derekát.

Hágár azonban nagyon megneheztelt ezért és nem jelentkezett — egész másnapig.

Helmeczyt pedig nagy éhsége olyan mérésszé tette, mint nálunk télen a kiéhezett farkasokat.]

Rabolni szeretett volna. Csókot és szerelmet. De Hágár megközelíthetetlen volt.

A fiatal ember mindenféle igérettel akarta csábítani magához, az ő lakására.

De a leány igent bólintott a fejével, ami pedig nemet jelentett.

— Hát akkor majd én megyek el hozzád az éjjel, a ti kraaltokba.

Ettől rémült meg csak igazán a szép Hágár.

— Hogy gondolsz ilyent?! Hiszen megcsipnek és akkor véged van. Rabiet leszesz, vagyis elfogott. Megkötözik a kezed-lábad és belefektetnek egy számodra ásott gödörbe és onnan ki nem szabadulsz addig, míg valaki nagy váltságdíjat nem fizet érted. A viláért se merd megpróbálni!

Hanem Helmeczy Gábor csak nem hagyta abba az ostromot.

— Gyere el hozzám, szépséges Hágár!

A leány egyre igent bólintott a fejével, a mi pedig a sivatag jelképes beszédében mindig nemet jelentett.

Helmeczy Gábor szívének pedig egyre hevesebb lőn a fogfájása.

IV.

Történt vala pediglen, hogy mikoron egy alkonyatkor a szép Hágár az ő félénk őzike-lépéseivel megint a kuthoz érkezék és Helmeczy Gábor még a szokottnál is hevesebben ostromolni kezdte:

— Gyere el hozzám, szépséges Hágár!

A leány nem bólintott igent a fejével, hanem mozdulatlanul állt meg a helyén és némán nézte a forrás ezüst-vizét.

Bübajos bimbói az égi gyönyörűségnek kezdtek fakadozni az ifju szivében.

Az arczát egész közel vitte a leány arczához. Szinte érezte a szemérem lángolását.

Félénken sugta neki, hogy a szellő tova ne surranjon a titkukkal:

— Gyere el hozzám, szépséges Hágár!

És az arab leányka szemében egyszer valami pajkos sugár villant meg. A menyországna villogása volt ez. És akadozva mondá:

— Éjfélnél, mikor már nyugalomra tért mindenki, gyere ki a hét pálmához.

— Oh, Hágár, milyen boldoggá teszel!

Meg akarta ölelni. De a lány ügyesen kisorsrant a karjai közül és futásnak eredt.

Az ifju sokáig nézett utána és szeme gyönyörűséggel csodálta a gazellamódra tovaszökellő leánykát.

*

Est a sivatagban!

Mélységcsönd...

Az életnek semmi nesze. Csak a földnek

halk lélekzetvétele. A legyezőpálmának reszkető zizegése rengeteg messzeségbe hallatszik.

Nincs madárdal. Csak nagyon, nagyon messziről vakkant bele a siket csendbe a sakál kaffogása és megfagyasztja az ember vérének a mértföldre elhallatszó orditása egy vadászó oroszlának.

Jóval éjjel előtt a mi szerelmes lovagunk már ott volt a hét pálmafa ligetében. Izgatottan sétált föl s alá és kémlelte a messze távolságot.

Szinte szerelmesen suttozta magának azt a kedves, kedves nevet:

— Hágár! Hágár!

Végre tehát el fog jönni! Végre tehát a karjai közé szoríthatja! Végre tehát rányomhatja piros ajakára szerelmes csókjának égő pecsétjét!

Megállott, egy pálmafához támaszkodott és úgy kémlelte az irányt, amerről a leánynak jönnie kell.

Az est gyönyörű szép volt. A holdvilág, mint aggódó uzsorás, egy felhő mögé rejtette el ezüstjét.

A nagy csendben végre valami neszt vélt hallani Helmeczy Gábor.

Ő jön! Ő jön!

Összehunyorította a szemét.

És a messze távolságban az imádott leánykának gyönyörű vonalait pillantotta meg. Hogy sietett! Hogy lebegett az ezüstös félhomályban.

Hágár jön! Az édes Hágár! Üdvösséget hoz neki. Mennyei érzéseket.

Eléje sietett. Hogy minél előbb a keblére szoríthassa. Szinte futott. Rohanvást rohanva.

Végre, végre találkoztak.

— Pszt! Pszt! . . — intette óvatos csendre a nő.

Gábor visszafojtotta áradó lelkének izzó kitörését.

A karjait ölelésre tárta és magához szorította a pihegő nőt.

Aztán meg akarta csókolni.

De a nő arcát fátyol borította.

Gábor a fátyolt csókolta össze-vissza. Aztán mohó vágyának extázisában, szinte tépni kezdte a nő arczáról a fátyolt.

Ugyanakkor tépte szét felhő-fátyolát a hold is.

És a sivatag mélységes csendjébe egy gyönyörű ezüst-trilla kaczagott bele.

— Én vagyok! Én vagyok, a te Circéd!
A te Circéd! Látod, látod, hogy nem bujhatál el előlem. Látod, hogy a szívem mágnese

ide irányított hozzád! Hát csókolj meg! Csókolj meg!

És Helmeczy Gábor, akinek ugy gyötörte már szívét a szerelem éhsége, vad, tüzes, forró csókokkal halmozta el Circét, aki utána ment a világ végére.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A dingó.

I.

Az öreg sir Tom Powder bizony kicsiny hija, hogy föl nem robbant (nem hiába puska-por a neve!), mikor Hot Benjamin szemtelen kérését meghallotta.

— Azért jöttem, sir Tom, hogy megkérjem a leányának, miss Nicenek a kezét.

— No ez már a legnagyobb impudence, ami csak képzelhető — förmedt rá az öreg farmer. — Ki maga? Mi maga? Hogy meri maga megkérni Tom Powdernek a leányát?

— Ugyan mit teteti magát, sir Tom?! Hiszen jól tudja, hogy én Hot Benjamin vagyok, hogy szomszédja, sir Hampshire sheep-farmjának az igazgatója vagyok és hogy azért kérem meg miss Nice kezét, mert szeretem és mert ő is szeret engem.

De már most aztán igazán közel volt sir Tom Powder a fölrobbanáshoz.

Pokoli guny volt a kaczagásában.

— Nem rossz, maga a szomszédom sheep-farmjának, juh-aklának az igazgatója. Más szóval: egy közönséges juhászbojtár. És oly szemtelen, hogy a szemtelen szemét az én leányomra, Tom Powder leányára meri emelni. Takarodjék ki innen Hot Benjamin igazgató ur. És ha még egyszer beteszi a lábát az én farmomba, hát akkor ráuszítom a dingómat — hiszen ismeri jól ezt a vérebet! — és megkóstoltatom vele, milyen ize van a maga vastaghusának.

Kinyitotta az ajtót és mereven kinyújtott karral mutatta, hogy künn milyen szép tágas a vidék.

Hot Benjamin az ajtó felé tartott, de a küszöbön visszafordult:

— Bátor vagyok szives figyelmébe ajánlani, sir Tom Powder, hogy miss Nice szeret engem, hogy az ő tudtával jöttem önhöz és hogy semmi sem akadályozhat meg minket abban, hogy egymásé legyünk. Ha másképp nem megy, hát majd megszőktetem.

Sir Tom Powder pedig így válaszolt:

— Én meg bátor vagyok a szives figyelmébe ajánlani, juh-akol igazgató ur, hogy Dingónak igen éles fogai vannak és hogy ezentul egész éjszaka szabadon lesz bocsátva. Ne felejtse el, hogy Dingó különösen nagy gourmet a vastaghust illetőleg.

- Rendben van, sir Tom.
- Isten önnel, sir Benjamin.

II.

Sir Tom Powder ettől a perctől kezdve a legszigorubb felügyelet alá helyezte egyetlen leányát, miss Nicet.

Természetes, hogy apa és leány között előbb igen heves jelenetek folytak le. Az apa a leghatározottabban kijelentette, hogy ő sohasem adja oda a leányát egy birka-igazgatónak, a leány pedig a legfagyasztóbb makacssággal adta tudtára, hogy a legelső alkalommal megszökik hazulról és elfoglalja majd helyét Hot Benjamin házi tűzhelyénél.

Sir Tom tehát kiadta a parancsot, hogy miss Nicenak nem szabad távoznia a farmból és lelövással fenyegette meg összes cselédeit, ha a kisasszonynak megszöknie sikerülne.

Ezenkívül rendeletet adott, hogy lefekvés-kor bocsássák szabadon Dingót, azt a lompos farku, nagy ausztráliai vérebet, melyről már tudunk annyit, hogy különös előszeretettel van a vastaghus iránt.

Ettől a Dingótól pedig nagy volt a félelem az egész farmban, mert veszedelmes,

harapós egy kutya volt. Fajának igazi réme, mely egymaga egész juhnyáját képes volt leöldökölni.

Most meg, hogy pár év óta lánczon tartották, éppenséggel meg volt vadulva és a gazdáján és etető béresén kívül jaj lett volna annak, aki hozzá közeledni merészkedik.

Nem is merte szobájából kitenni a lábát senki a farmban, míg Dingó szabadon járt.

És mégis mi történt? Egy szép reggelen miss Nice nem volt a szobájában.

Megszökött.

Nem hiába volt Hot Benjamin egy sheepfarm igazgatója, tuljárt ő Dingó eszén.

Az öreg Tom Powder dühöngött, káromkodott, tört, zuzott, mindenkit lelövélssel fenyegetett.

De az ő pattogása, robbanása már nem segített a dolgon semmit.

Miss Nicenak bizony hült helyét találták. Azaz hogy egy pár sornyi irást is találtak tőle :

„Kedves papa, átmentem Benjaminhoz. A szerelem mégis csak tultesz Dingó kutya eszén. Ne haragudj, kedves papa, a te

Nice-odra.“

Az utóiratban pedig erőteljes, férfias vonások :

„Kedves papa! Megszöktünk. A magam vastaghusa helyett pár fiatal báránynyal vesztettem meg Dingót.

Hűséges fia

Benjamin Hot,

Sir Hampshire sheepfarmjának
igazgatója.

III.

Hónapokon át dult-fult magában az öreg sir Tom Powder.

Romba látta dőlni nagy és szép terveit. Nice leányának ő egészen másfajta férjet szánt. Valami magasállású nagyurat: egy képviselőt, egy szenátort, szóval valami előkelő férfit, aki egykoron az ő szép nagy vagyonát örökölni fogja.

És most mindennek vége! Egy juhászbojtár, vagy mi, egy birka-igazgató lett az ő veje! Ez képtelenség!

Szinte forrt a vére, ha rágondolt.

Nice több ízben tett kísérletet, hogy az öreg urat kibékítse, hogy valamiképpen rábirja, nyugodjék bele, amin már változtatni nemlehet.

De sir Tom visszautasította a közeledésnek minden kísérletét. Semmit sem akart tudni többé a leányáról, meg a bojtár urról.

Komorán, mogorván, házsártosan töltötte öreg napjait a farmban és senkinek sem volt szabad miss Nice nevét előtte még csak említeni sem.

És ime egyszer — másfél esztendő mult már el ama szökés óta — egyszer csak beállit sir Tomhoz az ő megszökött leánya.

Igen, ő volt, Nice, az ő egyetlen leánya!

Mikor az öreg ur megpillantotta az ő szerelmes szép leányát elványadtan, könyek között fuldokolva, a kemény, marczona embernek egyszerre meglágyult a szive.

Nagy baj volt!

A menyecske egy heves összezördülés után otthagya az urát és hazamenekült a szülei házhoz.

— Nem akar többé tudni sem arról az emberről, aki őt annyira megbántotta. Tasmaniában volt. Azt mondta, hogy vásárra megy. De ő megtudta róla, hogy ott mulatozott és a buja „karrobori“-tánczosnőket nézte. Megszökött hát tőle és visszajött az ő apuskájához.

Az öreg ur dörögve sétált fel és alá a szobában és egyszerre csak hirtelen megállott a leánya előtt.

— Nem szereted többet azt az embert?

Nice lesütötte a szemeit. Egy pillanatig habozott és aztán daczosan mondta:

— Nem!

— Jól van, itt maradhatsz. De figyelmeztetek, hogy nem ismerek többé tréfát. Most négy dingó-kutya van az udvaromon. Ezeket

minden éjjel szabadon bocsájtatom. Ha az az ember még egyszer ide be meri tenni a lábát, ezek menten széjjeltépik!

Nice összerezzen e szavakra.

— Oh, nem mer többé a szemem közé nézni az a nyomorult.

— És te sem szököl utána?

— Én?!

Annyi elkeseredett guny, megvetés, büszkeség sivitott ki ez egyetlen szóból, hogy sir Tom egészen megnyugodott.

— Menj a leánykori szobádba — szólt gyöngéd hangon. Aztán kisietett a szobából. Röstelkedett, hogy annyira ellágyult.

IV.

Két héttel később az öreg sir Tom Powder a farmban egy kis tasmániai négerleánnyal találkozott. Nem emlékezett reá, hogy valaha az ő farmjában dolgozott volna.

Faggatni kezdte, hogy mi járatban van? Hova való?

A kis buta leány nem sokat értett a tettezéshez. Hamar megvallotta az igazat.

Levelet hozott a Hampshire-farmból és átadta a ladynek.

— Miféle ladynek?

— Lady Hotnak.

— Ugy! És viszel választ magaddal?

— Igen.

— Mutasd!

A kis néger leány egy pillanatig habozott, de aztán odaadta a kis összehajtott papirost. És sir Tom ráismert a leánya irására.

„Ugy-e most esküdzöl, most fogadkozol! Jól van. Még egyszer megbocsájtok. De nem a te kedvedért, hanem azért a kis jószágért, aki jönni fog. De hát most már hasztalan minden. Az apám Árgus-szemekkel és négy dingóval őriztet. Ezek széttépnének téged is, engem is. Látod, milyen szerencsétlenségbe döntöttél mind a kettőnket!”

Sir Tom visszaadta a levelet a néger leánynak és elküldte.

Nagyokat szuszogva járt a farmban. Most volt csak igazán megakadva! Mitevő legyen? Ezek — mi tagadás benne? — szeretik egymást. Az a Benjamin, az a bojtár-igazgató mégis csak ördögös egy legény! És mit is tehetne ő most már a leányával? Mikor az a kis jószág is jönni fog!

Az ő durczalkodásával nem sokat lendíthet a leánya boldogságán.

Másnap már leste a néger-postát.

Jött a kis tasmániai fekete leány. Sir Tom elvette a levelet. A bojtár-igazgató levelét.

„Nem tudok várni, nem tudok várni. Felgyujtom az egész farmot, a négy dingóval

együtt, ha mielőbb a keblemre nem szoríthatlak.“

Ahá, pedzi már! — gondolta magában az öreg Tom. És várta a leánya válaszát.

Félóra mulva azt is hozta a néger-posta.

„Én sem birom ki tovább, Béni, én sem birom tovább. Az éjjel jöjj értem. Lesz, ahogy lesz. Én megszököm. Én megszököm, ha tizezer dingó vicsorgatja is rám a fogát. De most legalább négy bárányt hozz magaddal a fenevadaknak!“

Az öreg visszaadta a néger leánynak a levelet. Aztán megelégedetten dörmögte magában:

— Csak ezt akartam tudni!

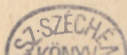
Országos Széchenyi Könyvtár V.

Este sir Tom Powder kiadta a parancsolatot a dingókat etető szolgának, hogy az éjszaka a kutyák lánczon maradjanak. Ki ne merje őket szabadítani.

És reggelre Nice nem volt többé az ő leányszobájában.

Boldogan élvezte a kibékülés mámoros pillanatait férjével, a birka-igazgatóval, azzal az ördögös Hot Benjammal.

A Powder-farm udvarán pedig másnap reggel vígan ugrándozott négy kis bárányka.

TARTALOM:

Buddha gyertyája	5
Élővirág	17
Gránátvirág	27
Uzász	39
Zengő lótuszok	47
Tabu kisasszony	65
A skarabeusz	77
Sif	87
Biblia	97
Memnon	109
A döntés	119
Fekete gyöngyök	127
Circe	139
A dingó	151

Egy kötet ára
1 kor. 20 fillér.

EGYETEMES REGÉNYTÁR

Egy kötet ára
1 kor. 20 fillér.

AZ EDDIG MEGJELENT KÖTETEK JEGYZÉKE:

== Magyar írók. ==	==
Abonyi Lajos. Magduska öröksége . . . 2.40	Bródy S. Királyfi és koldusleány . . . 1.20
— A „pénzes molnár“ románca . . . 1.20	— Regényalakok 1.20
Abonyi Árpád. Férfiak 1.20	— Hercegkisasszony 1.20
Ambrus Zoltán. A gyanyu 1.20	— Hófehérke 1.20
— Girollé és Girolla 2.40	— Nyomor 1.20
Andor. Tünező világ 2.40	— Faust orvos 1.20
Andronicus. Öngyilkosok 2.40	— Emberek. Elbeszélések . . . 1.20
Bárony István. Szelek utján 1.20	— Palatinszky Janka s más elb. kiváló magyar íróktól . . . 2.40
— Igaz mesék 1.20	Csiky Gergely. Az elvált asszony . . 2.40
— Keresd az asszonyt 1.20	Elbeszélések kiváló magyar íróktól . 2.40
— Ecce Homo 1.20	Farkas Pál. Az imrefalvi leány . . . 2.40
— A kaméleon leány története . . . 1.20	Gaál Mózes. Húsvág 2.40
— A királytigris 1.20	Gárdonyi. Két menyasszony s más elb. 1.20
— Lidőronomás s más elb. ki- váló magyar íróktól 2.40	— Dávidkáné 1.20
— Tréfás történetek 2.40	Gyalui Farkas. A szabadító 1.20
— A kapitány gazember 1.20	Gyarmathy. A havasok alján 1.20
— Titkos veszedelmek 1.20	— Asszonyokról — asszonyoknak 1.20
Benedek Elek. Falusi bohémek 1.20	— A „jó“ és az „imádságos“ asz- szony s más elbesz. 2.40
— Maradjon itt, kisasszony s más elb. kiváló magyar íróktól . . . 2.40	— Két levél s egyéb elbeszélések kiváló magyar íróktól 2.40
— Báranyfelhők 1.20	Havas István. Töretlen utakon 1.20
— Szülőföldem 1.20	Hegedüs Sándor. A rózsa 1.20
Bencsikné. Két Mária 1.20	Heltai. Száműzöttek, regény 1.20
— „Ó az“, regény 2.40	— Nyári rege 1.20
— A hegyiség tündóre 2.40	— Madmazel 2.40
— Rang és pénz 2.40	Herczeg Ferenc. Fenn és lenn 2.40
— A vér 1.20	— Simon Zuzsa 2.40
— Közvélemény 2.40	— Az első fecske, elbeszélés . . . 1.20
— Egy rossz lépés átka 1.20	Herman Ottó. Knopfmacher 1.20
Békési Antal. Kálvárián 1.20	Hesesi J. Piros narancsok 2.40
Beöthy László. Két leány és egy legény 1.20	Jókai M. Egy régi adoma, mely mindig uj marad s más elbeszélések 2.40
Berczik. Nyári feleség 1.20	— Három rózsafa s más elb. 2.40
Borostyán N. Mindszenti Katalin . . . 1.20	— A sziv törvénye s más elb. . . 2.40
Bródy S. Az ezüst kecske 2.40	— A ki a szivét a homlokán hordja 1.20
— Két szőke asszony 1.20	Kabos Ede. Két halott regénye 1.20
— Árva lányok 1.20	Kemechey Jenő. Mara rózsái 2.40
— A nap lovagja 2.40	Korányi. Seródy Gábor 2.40
— Ssinészvár 2.40	Kövér Ilma. Damáz Margit 1.20
— Erzsébet dajka 1.20	— Két világ közt 1.20
— Apró regények 1.20	Krúdy. Andráscsik örököse 1.20
— Egy rossz asszony természet- rajza 1.20	Kupa A. Jó szerencsét 1.20
— Királyidillek 1.20	— A napszámosok 2.40
— Don Quixotte kisasszony 2.40	— Képzelt királyok 2.40
— Tündér Ilona 1.20	Leglauer. Gyöngé emberek 1.20

Lengyel L. Balázs Klára	1.20
— Dónes Olga házassága	1.20
— Egy leány	1.20
Lorik Károly. A kertelő agár	1.20
Lőrincz György. Megtépett fészkek	1.20
Malonyay D. A tartódi medvehajítás	1.20
— Judith könyve	1.20
— Vándorlapon s más elbeszélés- sek kiváló magyar íróktól	2.40
— Estebán álma	2.40
— Az ifjú	1.20
— Csak nemzetség	1.20
— Az a számár Domonkos	1.20
Mikszáth. A lohinal fiú, elbeszélés	1.20
— A fészkek regényei, elbeszél.	1.20
— Páva a varjuval	2.40
— Eladó bírtok	1.20
— Almanach 1908	2.—
— Almanach 1909	2.—
— Almanach 1910	2.—
— Almanach 1911	2.—
Nagy Endre. A Geödhyek	2.40
— Verbászi borbély	1.20
Pekár Gy. Lívió hadnagy	2.40
— Lavina	1.20
— Hatalom	1.20
— Deilah nyoszolyája	1.20
Petelei. A fülemle	1.20
Prém József. A drusza	1.20
Rákosi Viktor. Téli roge	1.20
Ritók Emma. Egyenes uton egyedül	1.20
Scossa Dezső. Oruroe Dives	1.20
Sebők Zsigmond. Pusztai élet	2.40
Szabóné Nogáll Janka. A huszár. Törté- netet a régi világból s más elb. kiváló magyar íróktól	2.40
P. Szathmáry. Balassa Bálint, tört. reg.	1.20
— A kiengesztelt atok	1.20
Szántó Kálmán. Alkonyat	1.20
Szemere György. A madarasi király	2.40
Sztkra. Ugody Lilla	2.40
— Bevándorlók	1.20
— Enyém	1.20
— Fölfelé szállók	2.40
— Gyann s más elbesz. kiváló magyar íróktól	2.40
— Betörők	2.40
— Judith	1.20
Szomaházy István. Az a kacér Izo	1.20
— A kő	1.20
— A kiengesztelt atok	1.20
— A gyermek joga	2.40
— A gyermek joga	1.20
— A két-cigarettá közt	2.40
Szóllás. Híres Bodolya	2.40
— Az ifjú	1.20
Tábori Mihály. Barabás Malára	2.40
— Erhardt oázisok	1.20
— A két-cigarettá közt	1.20
Thury Zoltán. A híres főhadnagy	1.20
— A ember a ki hazaballagott	1.20
Tolnai. A két-cigarettá közt	1.20
Tóth Béla. Az új földesur s más elb. kiváló magyar íróktól	2.40

Várad Antal. Emlékeim	2.40
— Szt. Agatha levelei	1.20
Várhelyi. Négy elbeszélés	1.20
Vértesi Arnold. Innen-onnan	1.20
Werner Gyula. Antoussz	2.40
— Andrásfalvy de Andrásfalva	2.40
— Olga	2.40
— Hunok harcza	2.40
— Forgách Simon	4.80
Wolfner Pál. Meddő küzdelem	2.40
Zöldi Márton. Komédiák	1.20
— A citadella tervei	1.20
— A bonvivant	1.20

====
Francia írók.
====

Bréte, Jean de la. Vadrózsa	2.40
Chantepleure. Rózsaszinruhá lelki- ismeret	1.20
— Színellet házasság	1.20
Cherbullez. Holdenis Meta	2.40
Coppée. A bűnös	2.40
Couvain Pierre. A diadalmas Éva	2.40
Danrit. A levegő hajótöröttjei	3.60
Daudet E. De Circe kisasszony	1.20
Delpit A. A marquisné	2.40
— Hét év multán	2.40
— A hitetlen	2.40
Filon. Ibolya	1.20
Feullet. Az özvegy	1.20
— Művészbecstlet	2.40
France A. A vörös liliom	2.40
Greville. Egy régi háztartás	1.20
— A milliárdos	2.40
Gyp. A szeleburdi	1.20
— Ó nem féltékeny	1.20
Legrande Ch. Egy házasság titka	2.40
Loti Pierre. A ziyadé	1.20
— India	2.40
Ohnet. A dicsőség utja	3.60
— A mérgegyásár	3.60
— Ut a szerelemhez	3.60
— Alkony	1.20
— A könnyűvértiek	3.60
— A szíren	3.60
— Az örvény fenekén	3.60
— Páris királya	3.60
— A faviéresi lelkész	2.40
— A képviselő leánya	1.20
— Híába való gazdagság	2.40
— Régi harag	2.40
— A gyermek joga	2.40
— Nimród és Társai	2.40
— A gyűlölség adója	2.40
— A vasgyáros (hámos)	2.40
— Pierre lelke	2.40
— Utolsó szerelem	2.40
— Kameau orvos	2.40
— Akarat	2.40
— Barah grófnő	2.40
— A Croix-Mort grófnők	2.40
— Lise Fleuron	2.40
— A banya	2.40
Prévost Marcel. A titkos kert	2.40

Bameau Jean. Nina kisasszony 2.40
 Roberts Sándor. Lou 1.20
 Sardou. Theodora 2.40
 Schultz Jeanne. A fogadalom 1.20
 Theuriet. Veszedelemes bűbáj 2.40
 — Angela 2.40
 Tinsaeu Leon. A hívek 1.20
 Uchard. Blaisot kisasszony 1.20
 — Az ő védecse 1.20
 Zola Emile. Álom 2.40
 — Nantas 2.40

Norris. Nem házasodunk 1.20
 Orczy E. A vörös Pimpernel 2.40
 — Megfzetek 2.40
 Ouida. A freskók 1.20
 Pemberton M. A szépség doktora 2.40
 — Kastély a tenger fenekén 2.40
 — A kronstadti kém 1.20
 — Vezércsillag 2.40
 Savage R. Henry. Hivatalos feleség 1.20
 Thurston K. C. Chilcote képviselő 3.60
 Warden F. A rejtélyes ház 2.40
 Wells. Mikor az alvó ébred 2.40

Angol írók.

Aldé. Az uri körökben 1.20
 Alexander Mrs. Sibilla 3.60
 — Egy házasság története 2.40
 Boothby. Doktor Nikola 2.40
 Bret-Harte. Yerba Buena 2.40
 Burnet F. H. A kis lord 1.20
 Burton E. A Holladay eset 1.20
 Caine Hall. A tékozló fiú 3.60
 — Az örök város 3.60
 — A százműzötti 3.60
 — A vörös Jácson 3.60
 Coleman John. Curly, egy színész tört. 1.20
 Conway. Beatrice házassága 2.40
 — Élő halott 2.40
 — Paulina 2.40
 Croker B. A szép Neville kisasszony 2.40
 — Családi hasonlatosság 2.40
 — A milliomos 2.40
 — Asszony-e vagy leány 2.40
 — Két férfi 2.40
 — Gwen 1.20
 — A másik 2.40
 — A vándormadár 2.40
 — Balmaine kisasszony múltja 2.40
 — Jasra gyöngyök 3.60
 — Barington Diana 2.40
 — Női diplomata 2.40
 — Ahol a boldogság terem 1.20
 — Váratlanul 2.40
 — Hamupipőke 2.40
 — Jogosult büszkeség? 2.40
 Doyle A. Conan. A nábob kincse 1.20
 — Az üldöz 1.20
 — Napoleon 1.20
 Gr. th. A szerelem bolondja 1.20
 Gr. ter A. C. Az amerikai 2.40
 — Marina 2.40
 Haggard Rider. Beatrice 2.40
 — Salamon király kincse 2.40
 — Ismeretlen ország 2.40
 — Hajnalcsillag 2.40
 Harding R. Szerencse katonái 2.40
 Harland. A bíboros burnót-szelencéje 1.20
 Hope Antal. A zendai fogoly 1.20
 — Hentzau Rupert 2.40
 Hungerford Mrs. Kis hercegnő 1.20
 — A kis hőbortos 1.20
 Malling M. Az első konzul regénye 1.20
 Marimma. A rózsaszínű levél 2.40
 Murray. A püspök kalandja 1.20

Holland írók.

Couperus Louis. Végzet 1.20

Német írók.

Eckstein. Violanta 1.20
 Eschstruth. Tündérkirálynő 1.20
 Helmburg. Öreg barátnőm 2.40
 Heyse P. Felejthetetlen szavak 1.20
 Sudermann. A kegyencz 2.40
 — A róka-ut 2.40
 — Csillagok 2.40
 Werner E. A becstület utja 2.40
 — Szent Mihály 3.60
 Wildenbruch. Kis mama 1.20
 — Semiramis 1.20
 Zobeltitz H. A spártai nagynéne 1.20

Svéd írók.

Blicher Clausen. Feri bácsi 1.20
 — Heine Inga 1.20
 — Erősebb az életnél 1.20
 Lagerlöf Zelma. Szent Veronika zseb-
 keudője 1.20

Dán írók.

Carit. Vendetta 1.20
 Moeller O. M. Az arany 1.20

Olasz írók.

Farina Salvatore. Vénus 1.20
 Lara Contessa. A komédiásné 1.20
 Neera. Kerüld az asszonyt 1.20
 — Egy élet árán 1.20
 Bovetta G. Egy leány miatt 2.40
 Serao. Bűn és büntetés 2.40
 Tarchetti. A sziv küzdelmei 1.20
 Verga. D' Arce kapitány 1.20
 — Parasztbecstület 2.40

Orosz írók.

Csehov P. Antal. A párbaj 1.20
 Donztojevskij. Fehér éjszakák 1.20
 Galitzin. A rubel 2.40
 Gorkij. Három elbeszélés 1.20
 Turgenjev. Első szerelem. Kipp-Kopp 1.20

Lengyel írók.

Poradowska M. Noémiért 1.20

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Ára 1 kor. 20 fill.

KISS VALDEMÁR. ΚΗΡΥΚΗΤῆ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ.